

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN:

Egy évre 28 korona.
Fél évre 14 korona.
Egy negyed évre .. 7 korona.
Egy óra 2 k. 80 L.

VIDÉKEN:

Egy évre 32 korona.
Fél évre 16 korona.
Egy negyed évre .. 8 korona.
Egy óra 2 k. 80 L.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Péntek, október 27.

Sinaja és Kämpolung felé
nyomulunk.

— Felrobbantották az oláhok a
csernavodai hidat. — Megállították
a németek a francia előnyo-
mulást. —

Berlin, október 26. (Hivatalos.) A
nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér:

Rupprecht bajor trónörökös vezértá-
bornagy arcvonala:

Tüzérségünk a Somme mindkét
oldalán hatásos tűz alatt tartotta az
ellenség árkaikat, ütegeit és műveit. Az
ellenség állásainkat az északi parton
erős tüzellel árasztotta el, amely az an-
glok rész-előretöréseinek bevezetője
volt. Courcelletől, Le Sarstól, Gude-
courtól és Les Boeufstól északra egyik
támadás sem sikerült és csak újabb ál-
dozatába került az ellenségnek.

A német trónörökös arcvonala:

A franciák tegnapi támadása
Verduntól északkeletre, amelynek a
ködös idő kedvezett, a szétlőtt árkokon
át Douaumont erődig és faluig nyo-
mult előre. Az égő erődöt őrsége ki-
űritette és nem sikerült az erőd művet
az ellenség előtt újból megszállnunk.
Csapataink nagyrészt csak határozott
parancsra és kelletlenül foglalták el a
közvetlenül északra fekvő, már elké-
szített állásokat. Ezekben, tegnap, a
franciák összes további támadásai, ezek
között a Vaux-erőd ellen intézett külö-
nösen heves támadásokat is visszavertük.

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy
hadcsoportja:

A Mladziól tótól északra az oro-
szok eredménytelen gáztámadást in-
téztek. Ezzel az eszközzel készítették
elő Gorodysietől délkeletre egy táma-
dást, amely nagy veszteségük mellett
meghiúsult. A Zubilnozaturz-szakaszon,
Luektól nyugatra, orosz zászlóalj az
estszürkületben, tüzérségi előkészítés
nélkül, törték előre. Azonnal megin-
ditott zárótűzünkben megtörték a roham-
oszlopok.

Károly főherceg lovassági tábornok
hadsergének arcvonala:

Az Aranyos-, Beszterce- és a Kele-
men-hegy lejtői között az ellenség táma-
dásait visszavertük. Erdély keleti ar-
cvonalán, a Trotusul-völgyben, osztrák-
magyar, a Paroittól délre emelkedő
magaslatocon pedig bajor csapatok visz-
szaverték az oláh ellenséget. A Sinaja
és Kämpolung felé vezető országutakon
támadásunkkal tért nyertünk.

Honvédek oláh földön.

Arad, október 26

Verekedtünk, vért izzadtunk min-
den fronton száz csatában. Hirünket
szétvitték a nagy világba s amit jó
akarattal, becsületes munkával nem
értünk el száz évek alatt: kivivta
most a magyar kard: megtanultak
bennünket ismerni az Atlanti Océántól
a Sárga tengerig.

Van egy magyar szó, melyet el-
ismeréssel ejt ki a francia, tisztelettel
az angol, reszketve az orosz, fogcsi-
korgatva az olasz, mélabusan a szerb,
dadogva a japán és ordítva az oláh!

Ez a szó: a „honvéd“ nevezet!
E szó át- meg át-nyilallott a véres
világon s e röpke szóban annyi büsz-
keség és annyi fájdalom. Dal, virág,
paripák robogása, villogó szemek és
villanó kardok képzelete tapad e név-
hez, melyet úgy övez a dicsőség bo-
rostyánja, mint a győzelmi oszlopot
a kuszó repkény örökzöld lombja.

Olyan ez a szó, mint a varázsige,
amelynek kimondásakor káprázat száll
a szemekre s egy másvilág atmoszfé-
rája terül el az eibódult előtt. Emlé-
kek paripái száguldnak előttünk e
szó hallatára s visszahozzák nekünk
a multak történetét, gyönyörű színeit,
osodás alakjait. Csataképek robognak
előttünk, bekötött kezű, véres kardu
vitézek, kik száguldó csataménen ül-
nek, majd vörössapkás diákok, kik
véres tintával — szuronyos pennával
írták a legszebb iskolai feladatot.
Elénk hozza ez a szó a magyar már-
tirokat, a bronzembereket, kik örökké
élnék s a haldokló költőt, kinek ket-
tétört a kardja és a lantja s a ki
szíve sebébe mártott ujjal írja le a
honi földre utolsó sóhaját: Hazám!

Ebben a szóban benne van a ma-
gyar lélek, ez a szó a magyar eré-
nyek bibliája, ez a szó a magyarok
költészete! Zeng, mint a pusztákon
átszálló harang szava, zug, mint a
kárpáti szél, suttog, mint a reszkető
asszonyi hang.

Ez a szó ott zeng minden fron-
ton, az ellenség keresztet vet, ha hallja,
Párisban, Londonban megtanulták
félteni a kedvesekért aggódó asszo-
nyoi szívek. Érték lett e szó s gurul
országrol-országra, mint az arany.
Csak hivatalos jelentéseinkben fordul
elő kevesebbszer, mint a hányszor
megérdemelné. Talán azért esik olyan
jól, midőn a mai Hőferben fölzendül
egy pilanatra, mint az orgonaszó:
— Honvédek mennek előre az oláh
földön!

(2)

Balkán hadszíntér:

Mackensen vezértábornagy hadcsop-
ortja:

Hadműveleteink a Dobrudzsában to-
vább folynak.

Hogy az románok vereségüknek mi-
lyen nagy jelentőséget tulajdonítanak, ez
abból is kitűnik, hogy az egész cserna-
vodai Dunahidat felrobbantották. Lég-
hajóink az október 25-ikére virradó
éjjel sikeresen bombázták a Fetesli
(Csernavodától nyugatra) melletti vas-
uti építményeket.

Macedóniai hadszíntér:

A Prespa-tótól délre bolgár lovas-
ság érintkezésbe jutott ellenséges osz-
tagokkal Terapanál (a Cserna mellett)
és Grunistetól északra a szerbek elő-
töréseit visszavertük. Ludendorff, első
főszállásmeister. (A miniszterelnökség
sajtóosztálya.)

Honvédeink sikeresen
haladnak előre oláh földön.

Budapest, október 26. (Hivatalos.) A
főhadiszállás jelenti:

Keleti harctér:

Károly főherceg lovassági tábornok
arcvonala:

Cämpolungtól északra a románok el-
lentámadásait visszavertük. A predeali
nyeregtől délre honvédcsapataink sikere-
sen előre haladnak. A berecki hegység-
ben a bajorok megtisztítottak egy határ-
hegy gerincet. Az Uz és Tatros (Trotusu)
völgyben az osztrák-magyar csapatok
román területen harcolva több helyen
visszaverték az ellenséget. A három-
ország határán, a Neagra patak mellett
emelkedő magaslatocon orosz táma-
dásokat visszavertünk.

Lipót bajor herceg vezértábornagy
hadsergének arcvonala:

Zaturetől északra orosz zászlóaljok
támadása a németek akadályai előtt
összeomlottak.

Olasz harctér:

Állásaink a Wippach völgyben, a
Karst fensíkon tegnap délelőtt heves
tüzérségi és aknatűz alatt állottak,
amely déltájban lassanként alább ha-
gyott. Ellenséges felderítő osztagokat,
amelyek állásainkhoz közeledtek, kézi-
gránátokkal visszaűztünk.

Délkeleti harctér:

Csapataink körletéből nincs jelen-
teni való. — Hőfer altábornagy, a ve-
zerkari főnök helyettese. (Miniszter-
elnökség sajtóosztálya.)

Csempészett cigaretták.

Fővárosi tudósítónktól.

Mint nemrég megírtuk, a budapesti dohánykísérő egyesülete felterjesztésben kérte a pénzügyminisztertől, hogy a dohányhiányra való tekintettel tiltsa el a kávéházakban és más nyilvános helyiségekben való cigaretták és szivarárusítást. A pénzügyminiszter a trafikok nála járt küldöttségének megígérte, hogy a kívánságukat teljesíteni fogja és a dohánynyal üzött visszaéléseket legközelebb kiadandó rendelettel fogja szabályozni. Addig is, amíg az elkészül, külön utasította a pénzügyminiszter az összes dohánytőzsdéket, hogy viszontelárusítás céljából ne adjanak dohányárut a kávéházaknak és más mulatóhelyeknek, ha pedig mégis azt tapasztalják, hogy ilyen célból valaki nagyobb dohánykészleteket halmaz fel, tegyenek ez ellen sürgős följelentést a dohányjövődéki igazgatóságnál, amely különben most egészen külön bíróságot szervezett a visszaélések megbüntetésére.

A pénzügyminiszter legközelebb megjelenő rendeletével egyidőben utasítást fog kapni a rendőrség is arra, hogy a kávéházak és mulatóhelyek elrejtett cigarettakészletei után esetleg az illetők lakásán is házkutatást tarthasson és a talált készleteket elkobozhassák. A dohányjövődéki központi igazgatóság a nagy mértékben üzött csempészéseknek azzal is elejét akarja venni, hogy az idei dohánybeváltást már december első napjaiban megkezdi.

A fővárosi rendőrség tegnap öt zsák csempészett cigarettát kobozott el több bosnyák katonától, akik ezzel rendszeresen háztaláltak. A ritka zsákmányt egyik Zrínyi-utcai trafikosnak adták át elárusítás végett. Egész délelőtt nagy volt a népvándorlás az illető trafik körül és minden jelentkezőnek jutott belőle. A cigarettával házaló bosnyák katona egészen új típusa a háborús budapesti életnek. Gyakran látni lehet, amint a piros sápkás bosnyák katona befordul egy kapun és lopva tekintet széjjel. A legközelebb szembe jövő férfit megszólítja és nyomban előkerülnek a kópönyeg mögött rejtőzött skatulyák. A házaló bosnyák katona a rejtve adogatott cigaretták darabjait 8-10 fillért kér és kitűnő üzleti fogással azt a látogatott igyekszik keltetni, hogy a kínált dohányárú Bosznia-Hercegovinából csempészett dolog. Legtöbbször azonban silány hazai dohányból itthon töltött cigarettákat sikerül jó áron a vevők nyakába sózni.

Budapesti kórházakba beosztott lábbadozó bosnyák katonák többen összeállva, valóságos kis cigarettagyárakat rendeztek be. Ennek a közkereseti társaságnak egyes tagjai a dohánybeszerzés munkáját végzik. Ez nem olyan könnyű dolog, mert a trafikok előtt rendszerint órák hosszat kell ácsorogni, míg sor kerül az emberre. De az élelmes bosnyák katona hamarosan áttöri a várakozók frontját és az olcsóbb fajta cigarettadohányból minden kapható készletet összevásárol, ami azért is könnyebben megy, mert a derék vörössápkás cigarettahüvelyt is vásárol nagyobb mennyiségben. A társaság többi tagjai a kész cigaretták árusítására vállalkoznak és különösen a pályaudvarok körül egész nap kószálnak a dugáruval.

A keleti pályaudvarnak a Baross-tér és Rákóczi-ut sarkán levő vendéglői terrasza előtt állandóan négy-öt ilyen vörössápkás mozgótrafikos kínálgatja a magától csempész-cigarettát. Körülöttük nagyobb csoportok állanak, többnyire elutazni szándékozó vidéki emberek és skatulyaszámra veszik a legkiválóbb *Semiramis*, *Riza-Riza* felirású cigarettákat. Csakhamar azonban kiderül, hogy a hangzatos című dobozokban silány töltésű olcsó portékák van-

nak. Az ezüstszipókás Egypte felirású cigarettának 5 fillér darabja. Láttunk egy vidéki embert, aki egyszerre négy dobozzal vett és 20 koronát fizetett érte. Odább, az épület másik sarkán két civil is árulja a kabát alatt rejtőzött cigarettát. De ők csak kicsinyben adják és 6 fillért kérnek darabjait. Ők a bosnyák katonák viszontelárusítói és hogy nagyobb bizalmat keltsenek maguk iránt, piros sapkát tesznek a fejükre. A keleti pályaudvar legforgalmasabb oldalán napok óta üzik ezt a tiltott csempész-árusítást és a rendőrségnek nincs tudomása az üzelmekről.

Országos Közélelmezési Hivatal.

(Az elnök felfüggesztheti a késlekedő törvényhatósági tisztviselőket.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A hivatalos lap mai száma közli a kormány rendeletét a régóta várt közélelmezési hivatal szervezéséről. A rendelet alapján a kormány a közélelmezési ügyek egységesebb intézésének biztosítása céljából Országos Közélelmezési Hivatal névvel külön intézményt szervez, a mely a m. kir. kormány fennhatósága alatt áll.

A hivatal élén az elnök áll, a kít a miniszterelnök nevez ki. Az elnök részt vesz a minisztertanácsban is, valahányszor a közélelmezés kérdéseit érintő ügyek kerülnek tárgyalásra. A hivatal személyzetét az érdekelt miniszteriumok rendelik ki. A kirendelt tisztviselők a hivatal elnökének vannak alárendelve, de hivatali teendőiken kívül miniszterük hatósága alá tartoznak. A hivatal elnöke azonban ideiglenes minőségben más személyeket is alkalmazhat.

A hivatal hatáskörébe tartozik:

1. A buza, rozs, kötszemes, árpa, zab és hüvelyesek zár alá helyezésére és hatósági igénybevitelére (rekvirálására) vonatkozó ügyek központi intézése és a végrehajtás ellenőrzése;

2. egyes életszükségleti cikkek igénybevitelére, vagy pedig közélelmezési, vagy közellátási szempontokból szükséges egyéb oly intézkedésekre a közigazgatási hatóság által kért felhatalmazások megadása, melyeket a hatóság csak a miniszterium, vagy egyes miniszterek felhatalmazása alapján tehet meg;

3. a törvényhatóságok és a külön ellátásra kijelöltek liszt- és egyéb szükségletének megállapítása s a lisztnek és egyéb hatósági rendelkezés alatt lévő életszükségleti cikkeknek arányos utalványozása a miniszterium által a polgári lakosság ellátására rendelkezésre adott készletek keretén belül;

4. a közélelmezési és közellátási ügyekben foganatosítható mindazon intézkedések megtétele, a melyek törvény, vagy rendelet alapján eddig a belügyminiszter, kereskedelemügyi miniszter, földművelésügyi miniszter, vagy az Országos Gazdasági Bizottság hatáskörébe tartoztak;

5. a közélelmezés és a közellátás tekintetében a közigazgatási hatóságok, továbbá azon központok és egyéb szervezetek ellenőrzése, amelyeknek ellenőrzését a miniszterium a hivatal hatáskörébe utalja;

6. azon közélelmezési és közellátási ügyek intézése, melyeket a miniszterium ezután a hivatal hatáskörébe utal;

7. a közélelmezés és közellátás biztosítása érdekében szükséges olyan rendeletek és intézkedések előkészítése és javaslatba hozatala, a melyek a miniszterium, vagy valamelyik miniszter elhatározását igénylik.

A hivatal elnöke az összes megyei, városi és községi alkalmazottakkal és közegekkel közvetlenül rendelkezik és hozzájuk közvetlenül intézhet rendeleteket.

Ezek az alkalmazottak és közegek a hivatal elnökének rendelkezéseit haladéknélkül és feltétlenül kötelesek végrehajtani és emiatt felettes hatóságaik részéről felelősségre nem vonhatók.

A késlekedő, vagy nem engedelmeskedő tisztviselőket a hivatal elnöke hivataluktól, vagy állásuktól minden fegyelmi eljárás elrendelése nélkül azonnal felfüggesztheti. Az így felfüggesztett tisztviselő ellen a törvényszerű fegyelmi eljárást azonnal hivatalból kell folyamatba tenni, azonban a fegyelmi hatóság bármiféle ítélete a felfüggesztés hatályát nem érinti.

A közélelmezésre és közellátásra vonatkozó ügyek előkészítésére Országos Közélelmezési Tanács hívandó össze, amelynek élén a Közélelmezési hivatal elnöke áll. A tanács tagjait az elnök javaslatára a miniszterelnök nevezi ki. A tanács elnöke azonban az ülésekre esetenként bárkit meghívhat.

Mindazok a rendeletek, amelyeket akár a kormány, akár egyes miniszterek eddig kiadtak, hatályukat veszítik, ha a Közélelmezési Hivatalt szervező rendelettel ellentétben vannak. Ha átmeneti intézkedések szükségesek, ezeket a hivatal elnökével egyetértésben az érdekelt miniszterek teszik meg.

A Közélelmezési Hivatal hatásköre a közélelmezést és a közellátást érintő ügyekben, a mennyiben ezek elintézése nem tartozik Horvát-Szlavonországok önkormányzati körébe, kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére.

A rendelet a mai napon életbe lép, a Közélelmezési Hivatal azonban csak később meghatározandó napon kezd meg működését.

Nem kellett színházi kosztüm az oláhoknak.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Megírta az Aradi Közlöny az oláhok erdélyi betörése idején, hogy Brassóból oly hirtelen kellett menekülni a szintársulatnak, hogy ott kellett hagyni az összes színházi díszleteket és jelmezeket. Ott maradt Biller Irénnek, a nagyváradi szintársulat szubretjének 15,000 korona értékű teljes ruhatára is, ugy, hogy egyetlen öltözöt ruhában volt kénytelen egy marhaszállító kocsin, öt napi viszontagság után elmenekülni. És minthogy egyetlen színházi kosztümje sem maradt, tudvalevőleg meg sem kezdhetette nagyváradi szerződését szeptemberben. Csak e hónapra készíthetett néhány színházi toilettet és azóta néhány szerepében teljesen meghódította a közönséget.

Nagyváradi sikereinek örömét azonban megzavarta az a fájdalmas gondolat, hogy művészi pályán szerzett értékes garderobját elvittek az oláhok és azokban azóta bukaresti primadonnák pompáznak. Most azután ez a sok álmatlan éjszakát okozó gyötrelme is elmúlt. Györy Imre, a Brassói Lapok szerkesztője, aki e héten a hadvezetőség engedélyével lenn volt a visszahódított Brassóban, hozta az örövendetes hírt, hogy a színházban maradt díszletek, jelmezek és ruhák épen és érintetlenül megmaradtak. Az elbizakodott és nagyvási hőbortban szenvedő oláhok nyilván azt hitték, hogy Brassó örökre az övék lesz és az ottani színházban oláh színészek fognak játszani, a kiknek érintetlenül őrizték meg a színházi requisitumokat. A brassói színházi díszletek és felszerelések épségben maradásáról örövendezve szerzett tudomást Faragó Odón brassói színházgató, aki a napokban utazik le Brassóba, a honnan elszállítja az otmaradt értékeket.

Mária királyné a cárnénak könyörög.

(Tüntetés Bukarestben az oroszok ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Majdnem negyven napig élt a háborus Romániában Varga Sándor dr., Mikes Armin grófnak titkára. A magyar főur oláh fakereskedőkkel élénk üzleti összeköttetésben áll és a háboru kitörése idején nagyarányú faüzletek lebonyolítása céljából tartózkodott Romániában. Varga dr. szerencsés körülmények között meg tudott szabadulni az oláh fogságból és rendkívül érdekes eseményekről hozott hírt magával, amelyeket a következőkben mondunk el:

— A háboru kitörése után egy nappal tértem vissza üzleti utamról Bukarestbe, ahol a szállodában már egy detektív várt és egy jó ismerősömhöz, a bukaresti rendőrfőkapitányhoz vezetett, aki azonban *nem akart rám ismerni*, hanem azt jelentette ki előttem, hogy internáltatni fog és pedig a Dormanesti fogolytáborba. Hosszu kérések után végre megengedte, hogy detektív kíséretével visszamenjek a szállodába és Bukarestben maradjak.

— Szeptember 8-án épen sétáltam, amikor megjelent Bukarest felett az *első Zeppelin*. A Nemzeti Színház előtt jártam, mikor a fenyegető fekete madarat óriási pánik közben felfedezték. A kísérő detektív betuszkolt egy kapualjába, ahonnan nem volt szabad távoznom. Egymásután 11 óriási robbanást figyeltem meg és később hallottam, hogy egy bomba a királyi palota előtti téren robbant fel és elpusztította a Krim háboru emlékére épített kaput, egy másik pedig kárt tett a palotán, amelynek első emeletén a királyi birtokok könyvvezetősége, a földszinten pedig egy híres variété-színház van. A Zeppelin-támadás után a Bukarestben megtört, körülbelül 240 osztrákot, magyart és németet összefogdoszták és a királyi palota közelében levő házak padlásaira szállásolták el. Én egy *Boros György* nevű magyar kereskedővel és *Kálmán dr.* budapesti tanárral együtt kerültem egy padlásra. Szeptember 13-ig voltam Bukarestben, de azután elvittek Dormanestiba, az internáltak táborába. A tábor szeptember 28-án feloszlatták, részben, mert közel volt a határhoz, részben, mert az oláhok gyorsan visszavonultak. Sikertült egy oláh altisztet megvesztegetnem és szeptember 30-án Bukarestbe mentem. Utközben mindenütt rendkívül sok menekültöt találtam, akik elfogalták az utakat, úgy, hogy 8 óráig vesztegelttem kocsimmal, mert az ut el volt zárva.

— Október 2-án érkeztem Bukarest elé, ahol a menekültek tizezrei táboroztak már. A városba nem volt szabad senkinek sem bemennie. Gyermekek, asszonyok és öregek a szabadban töltötték az éjszakát és azon az éjjelen körülbelül 200,000 ember fagyoskodott Bukarest kapui előtt. Sirás, jajgatás és átkozódás töltötte meg a levegőt.

— Végre október 4-én sikerült a városba bejutnom, amelyet teljesen kihaltak találtam. Alig láttam embereket az utcákon, az üzletek redőnyei le voltak húzva, a kávéházak és vendéglők be voltak zárva. A máskor oly élénk Bukarest gyászban van. Azonnal jelentkeztem a prefekturán, ahol tudatták velem, hogy ügyem rendben van, hazamehetek. Délután megkaptam Bratianu miniszterelnök által aláírt iratokat és Odesszán át hazajöttem.

— Romániában ma már nemesak az alsóbb néposztály, hanem a politikai körök is tudják, hogy Oroszország *alaposan becsapta őket*. Mikor a nagyszabeni és brassói vereség híre megérkezett Romániába, a királyné a cárnénak ~~írt~~ és kérte, hogy lépjen közbe Ro-

mánia érdekében. A cárné egy rendkívül udvarias sürgönyben válaszolt, de kijelentette, hogy *semmi befolyása sincs a politikára, legkevésbé a hadvezetésre és hogy leginkább már a békét szeretné*.

— Október 7-én nagy tüntetés volt Bukarestben az orosz konzulátus előtt s a tömeg beverte az épület ablakait. A tüntetőket katonaság verte szét. Az oláh lapok nagy része szidja Bratianut és dühös cikkeket jelennek meg bennük az entente ellen és különösen erősen támadják az orosz kormányt. Bratianu már be is adta lemondását, de a király nem fogadta el. Bukarest tele van sebesültekkel, minden iskola és nyilvános épület kórház céljait szolgálja s naponként tömegesen érkeznek a sebesültek. A városban nagy a drágaság és nagy az élelmiszer hiány. Gyógyszerek egyáltalán nem kaphatók. Az oláh nép elkeseredése gyorsan elérkezett forrási pontjához.

Politikai békekötés — Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A napokban történt ez a pompás kis história, melyet még érdekesebbé tesz az a körülmény, hogy szereplői úgy a politikában, mint Aradon közismert személyek.

Délután 6 óra lehetett. Kezdődött a korzó. A Matzky-féle cukrászda tükrös ablakában vidám tűzértisztek ültek. Ott ült közöttük az üteg apja Á. kapitány is s körülötte a nemsokára harcban induló fiatalabb tisztek. Csillogó szemmel, mohón bámulták a szépasszonyok korzóját, mosolyogva integettek kifelé s tekintetük diadalmasan fogott fel olykor-olykor egy-egy betévedő surranó asszonyi szémsugárt. A legvidámabb volt a tisztek között *Farkas Pál dr.* országgyűlési képviselő, tartalékos tűzérőhadnagy, ki körülbelül két hétig tartózkodott Aradon, várakozva ütegének indulására. A többiek is vele évődtek, mert tudták, hogy szívesen hódol az asszonyi szépségeknek.

Amint így évődve, tréfálkozva mulattak a jókedvű tisztek, az ablak előtt fiatalosan és frissen az öreg *Justh Gyula* ment el, majd jött vissza. *Farkas Pál* kiköszönt az ablakon, azonban *Justh Gyula* valószínűleg nem vette észre a köszönést, vagy nem ismerte fel a tábori uniformisba öltözött képviselő társát s a köszönést nem fogadta.

Nosza nagy lett erre az ugrató fiúk kedve:

— *Ejnye Pali* — szolt A. kapitány — téged ugyan nem sokra tart *Justh* apánk, ha még a köszönésedet sem fogadja. Vagy még, mindig politikai baragot tartana?

— Dehogyan is, — felelte *Farkas Pál* — bizonyára nem vett észre, azért nem fogadta a köszönésedet.

— De hiszen kétszer is köszöntél neki s az már mégis csak feltűnő, hogy valaki egy embernek kétszeri köszönését ne vegye észre. Bizony baj van itt *Palikám*.

Igy szoltak az ugratók. *Farkas Pál* pedig, akit különben is könnyű sodrából kihozni, türelmetlenül ugrott fel:

— Na majd megmutatom én nektek, hogy ismer engem *Justh Gyula*.

Fogta a köpenyét, sapkáját s indult *Justh Gyula* után.

A korzón meg is találta, el is fogta az öreg urat, aki a legnyájasabban fogadta *Farkas Pált*. Ez a nyájasság — gondolta magában *Farkas* — valószínűleg nem a munkapárti képviselőnek szól, aki még most is vörösposztó az ellenzéki vezér szemében, hanem inkább a katonának, köszönjük

meg hát katonásan. S a járda közepén összeütve bokáit, szalutált az öreg ur előtt *Farkas Pál* főhadnagy ur.

Justh Gyula mosolyogva nézett rá:

— Jól van ücsém!

Megrázták egymás kezét s beszélgetve indultak felfelé a *Matzky-cukrászda* irányában. Itt már *Farkas Pál* jobbkarja a *Justh Gyula* balkarjában pihent s úgy karonfogva mentek el a *Matzky-cukrászda* nagy tükröablaka előtt, ahol a tűzértisztek kíváncsian várták az eredményt.

Farkas Pál ravaszul kacsintott be az üvegablakon. Visszamenet a cukrászda ajtajánál elváltak s a főhadnagy képviselő boldogan rontott be a reája várakozó tűzértisztek közé. Akik kíváncsi felkiáltásokkal fogadták:

— Nos mi történt? Magbékült veled az öreg ellenzéki fejedelem?

Farkas Pál kezeit dörzsölgetve boldog megelégedéssel újságotlta: Ki békült-e? Meghiszem azt! Tudjátok most a harcra megyek. S ha visszajövök onnan, lesz módomban hőstetteimről beszélni s nagyokat mondani. De olyan hőstettet, a mit most vittem véghez, még az oláh harcra sem fogok elérhetni. Ha visszajövök, elbeszélhetem, hogy személyesen tárgyaltam *Bratianuval*, hogy a *Calea Victoriei* én kísértem *Mária királynőt* a *Hotel Royal Fife of cloe* theátre. Mindezt talán el fogják nekem hinni, oda fölnt a munkapárti klubban. De azt, hogy én *Arad város főterén karonfogva kétszer végigsétáltam Justh Gyulával*, hogy *Justh Gyula* engem, a vörösposztós munkapárti képviselőt *ücsémnek* nevezett s hogy mindezek fölött, e pár percnyi séta alatt annyira megszeretett, hogy meghívott magához *Tornvára*: — hát azt el nem hiszik nekem odafent a munkapártban, ha százszor fogom állítani, akkor sem. Pedig bizony Isten így történt!

Amint hogy csakugyan így történt, amint itt ezt papírra vetették.

Elzárásra ítélt árdragító.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A rendőrség az élelmiszeruzsorások ellen indított hadjáratát, a háborus viszonyok dudájának kigyomlálását ma is folytatta.

Ma megint az aradi közlélemezésnek egyik ismert alakja állott *Grumáz László dr.* rendőrkapitány, rendőri büntetőbíró előtt. *Luttwák Izsákné* ellen pár nap előtt feljelentés érkezett az aradi rendőrbíróra. E hónap első napjain ugyanis megjelentek *Luttwákék* *Asztalos Sándor-utcában* levő üzletében *Deresty Gyula* és *Mozsel János* aradi számvivő altisztek, akik parancsnokságuknak burgonyát akartak vásárolni. Hosszas alku után *Luttwákné* öt métermázsa burgonyát adott el a katonáknak százhatvan koronáért, holott legfeljebb százhusz korona lehetett volna a burgonya maximális ára. A katonai hatóság ezért feljelentette.

A tárgyaláson *Luttwákné* erősen védekezett, nem volt azonban védelmére más felhozni valója, mint az, hogy ő hektóliterenkint adta a burgonyát, még pedig 22 koronáért. A tanúk vallomásai azonban ezt az állítást megcáfolták és a vádat beigazolták, mire a rendőrbíró *Luttwák Izsáknét három havi elzárásra és kétezer korona pénzbüntetésre* ítélte.

Özvegy Weinberger Mórné aradi szatócüzlet tulajdonosa szintén maximális ár túllépésével volt vádolva, mert pár nap előtt *Janka András* járásbírótól, aki *Ujegyházáról* menekült Aradra, 1 kiló szalonáért 14 koronát kért. *Weil Károly dr.* rendőrfogalmazó, rendőri büntető bíró ezért *Weinbergernét kétszáz korona pénzbüntetésre* ítélte.

Fejvesztetten menekül az oláh hadsereg.

— Távirati tudósítás. —

Szófia. A főhadiszállásról jelentik: Macedón front: A helyzet változatlan. A Presba tavától délre ütközetek fejlődtek ki, gyöngye ellenséges egységekkel. A Presba tava s az Aegei tenger között elhúzódó arcvonalról különben nincsen fontosabb jelenteni való. Gyöngyebb tüzéségi tüzelés az Aegei tenger partján.

Az oláh front: A Fekete tenger partjainak mentén nyugalom uralkodik.

Az ellenség az egész dobrudzsai arcvonalon fejvesztetten vonul vissza Tulcea-, Braila- és Hirsova felé. Az üldözést folytatjuk. Október 25-ikén foglyul ejtettünk 15 tisztet és 771 embert és 15 géplegyvert zsákmányoltunk. A dunai frontról nincsen fontosabb jelenteni való.

Bessarabiában, különösen pedig Odesszában nagy izgalom uralkodik a németek dobrudzsai előnyomulása miatt. A hatóságok feltűnő védelmi intézkedéseket léptettek életbe. A dobrudzsai katasztrófáról egyre ijesztebb hírek érkeznek. A közvélemény a helyzetet rendkívül fenyegetettnek tartja.

Odesszai jelentések szerint az oláh, orosz és szerb hadsereg teljes felbomlásban vannak.

A lakosság körében nagy az aggodalom, mert attól félnek, hogy a hadseregek nem vonulhatnak át a besszarábiai határon. A sebesültek elbeszélnek, hogy a menekült hadseregek sorsa elviselhetetlen. Betegségek dúlnak, vízhiány van, amely rettenetes. Odessza kórházvárossá alakult át. A színházakat, mulatókat, kávéházakat, és szállodákat kórházzakká alakították át.

Párisi jelentések szerint a legutóbbi dobrudzsai események a francia sajtót annyira meglepték, s figyelmüket annyira lekötötték, hogy Predeal elestéről meg sem emlékezve egyöntetűen Oroszországot teszik a katasztrófaért felelőssé. A Times azt írja, hogy az erdélyi oláh hadterv megbukott. A Viktorban pedig Hervé sürgeti, hogy az oroszok legalább ötszáz ezer főnyi segítő sereget küldjenek Romániába, még a galíciai és wolhyniai front vonalak meggyöngyítése árán is. A németek hatalmas embertömegeket vetettek a dobrudzsai harcra, Mackensen sikereinek azonban csupán egyetlen következménye az lesz, hogy a háboru legalább egy évvel meghosszabbodik. A Petit Parisien elismerőleg nyilatkozik a német hadvezetőségről, hogy nem adtak időt az oláhoknak és oroszoknak az állások kiépítésére, sőt merész támadással sikert arattak, mielőtt a késedelmeskedő oroszok segítségül jöhettek volna. A Temps kiemeli, hogy a győzelmek a bolgár, német és magyar csapatokra lelkesítően hatnak s harci kedvüket újra éleszti. *Konstantin görög király pedig e győzelmekben, halogató politikájának újabb mentességét találja.*

A lyoni Progress arról értesül, hogy a balkáni események miatt Párisban sürgős minisztertanácsot hívtak egybe.

Kihalnak a „halhatatlanok.”

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Párisból jön az a meglepő, habár nem is megrázó hír, hogy a „halhatatlanok” amint a francia akadémia tagjai szívesen hivatják magukat, lassankint kihalnak, ha nem is ugyan a sommei csatateren, hanem a nagytiszteletű társaság névjegyzékén. A valóságban a francia akadémia, amely azelőtt, amíg irodalom volt, annak megtestesítője gyanánt szerepelt, ma már csak egy árnyéka, vagy inkább torzképe annak, amit alapítója Mazarin bíboros elgondolt és az idővel az élők panteonjává vált, akik ugyan kiváló írók, de nem kell okvetlenül azoknak lenniök, mert hisz köztük volt például Lesseps a „nagy francia” és olyan politikások, mint Freysinet, Ribot, Hanotaux és Ljautay, míg Zola Emil nem volt méltó arra, hogy a zöld frakkot viselje. A Goncourt testvérek által alakított tizek akadémiaja ugyan érezhető versenyt támasztott, úgy, hogy végül Donnay Maurice és Capus Alfréd voltak a Mazarin palota valóságos diszei. A háboru óta nemcsak, hogy nem vettek fel új tagot, hanem a pótválasztások is megszűntek, úgy, hogy jelenleg a negyven szék közül kilenc üres. És most megtörténik a rendkívüli hallatlan dolog és pedig az, hogy eme helyek közül ötre és pedig de Mun gróféra, Hervieux Páléra, Charmes Franciséra, Faguetére és de Segur márquiéra egyáltalában nincs pályázó. Habár a valódi szellemi herosok száma leolvadt és a francia irodalom nivójára süllyedt, mégis figyelemreméltó jelenség az a tény, hogy *öt akadémiai székre nem akadt jelölt.*

A másik négyre és pedig Jules Claretierre, Henrik Roujonére, Alfréd Mesereére és Jules Lemaitreére nem kevesebb, mint tizenhárom reflektáns akadt, de köztük csak kevés olyan, akik a francia irodalom diszeül tekintetők, mint például Georges de Porto-Riche. Azonban, hogy Barthou, az egykori miniszterelnök milyen jogcímet találhat ki, hogy a francia akadémiában helyet kapjon, azt talán ő maga sem tudja. A szükségben a „halhatatlanok” talán segítenek magukon egy Abel Hermanttal, vagy egy Paul Adammal, akik végül csakugyan talentumos írók, amit azonban a legjobb akarattal sem lehet elmondani a Temps színházi kritikusról Brisson Adolfról, aki egyike a legfelületesebb és legémelygősebb francia „táviróknak” és akit nehezen lehet elképzelni a francia akadémia tagjának. Brisson örökölte ugyan apósától Sarcey-től a Temps színházi rovatát, de nem a talentumát és alapos tudását és a külföldön csak azért kellett figyelmet és azért vették komolyan, mert összetévesztették Henrik Brissonnal, az elhunyt kamaraelnökkel, a francia radikális párt nesztorával.

A francia akadémia kihal, de nem lassan, hanem aránylag gyorsan, miután már régen majdnem teljesen elzárkózott a francia szellemi élettől. Talán a mai Franciaországban is vannak még irodalombarátok, akikre rá lehetne bízni azt a feladatot, hogy keressenek jelölteket a zöld frakkra, minthogy az akadémia maga erre nem képes. Ettől azonban fázik a tudósok testülete, mert az igazi irodalmárok Romain Rollandot, a mai Franciaország legjelentősebb regényíróját jelölték, de az akadémia megbotkította, mert Franciaország legmagasabb köreiből is erős a német gyűlölet, már pedig Rolland ismert németbarát. A jelöltek tehát valósággal sztrájkolnak s ennek az egyetlen oka az, hogy elvesztette régi tekintélyét az a testület, amely megengedte, hogy az irodalomtól teljesen távolálló politikások és más elemek túlsúlyra jussanak kebelében. A stréberek uralma a francia akadémia tiszteletreméltó testületének diestelen-sorvadását okozta.

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi műsor:

Pénteken. Három a kis lány, operett.

Szombaton: Éva, operett. Babits Vilma fel-léptével.

Vasárnap este: Három a kis lány, operett Horváth Micivel.

* **A színház hírel.** Babits Vilma, állami művészi oklevéllel kitüntetett operaénekesnő szombaton mutatkozik be az aradi közönségnek Éva operett címszerepében. A művésznőt a legjobb hír előzi meg. Gyönyörű hang, nagy énekudás és tökéletes zenei intelligencia. A vendég mellett a főszereplők Sz. Rontai Boriska, Győző, Járai stb. — **Vasárnapi előadások.** Vasárnap délután fél 4 órakor A Császárné kitűnő operett van műsoron, a vezetőszerepekben Horváth Mici, Járai B., Győző, Róna, Járai S., Polgár, Herold stb., este 8 órakor rendes helyarákkal Három a kis lány sláger operett van műsoron. Médike Horváth Mici lesz, a többi szereplők maradnak a régié.

* **Trón és szerelem.** (Trlumann-Larsen sorozat I. az Urániában.) A színház, mint azt több ízben hírül adta, a moziszakmában ismert minden kiváló filmsorozatot a maga részére biztosított. Minden filme aranyakat érő művészi ujdonság. Ma a híres Trlumann-Larsen művészpárral felvett filmsorozat első számát mutatja be a színház, mely az előkelő körökben játszódó nagyuri társadalmi dráma. A trón és a szerelem együttesen sokszor szerepelnek a világirodalom különböző műveiben. Sokszor az egyik legyőzi a másikat és a győztes rendszerint a szerelem marad. Ebben a képen is ez a téma van feldolgozva és gondosan ügyelt a szerző arra, hogy rokonszen-

vesen, élethűen tolmácsolja a küzdelmet, hiszen maga a művészpár annyira kipróbált és kiforrott tehetség, hogy általuk és velük a szerzőnek könnyű munkája volt, ha poézist finomságot és könnyedséget akart kifejezésre juttatni. Pókhálószerűen finom és minden részében megkapó ennek a darabnak cselekménye, melynek értékét a művészpár elsőrangú közreműködése még csak emeli. *Jánosvitéz,* a magyar operettek gyöngye esdálatosan szép feldolgozásban legközelebb az Urániában. 5

* **A „Csókos éjszakák” pénteki premiérje az Apollóban.** Pénteken mutatja be az Apollószínház azt a mesés tárgyu, de rendkívül hangulatos képet. A szerelem tüzipiros rózsából fakadt e történet. Egy rajongó, hisztériás hercegnő megismerkedik egy szegény piktorral. A hercegnő tekintetének izzó melegségével s testének kívánatoságával belelopja magát a piktor szívébe, akit magához esal. Nem látják, nem ismernek mást az életből, csak a boldogságot, a szerelmet. Minden percet egymásért élnek át. A festő szerelmi mámorában megfesti szeretőjét s a gyönyörű portrét kiállítja a tárlaton. A legnagyobb siker, az első díj az övé. Boldogsága tetőpontjára ér, de csak azért, hogy annál nagyobbat zuhanjon a mélységbe. A hisztériás asszony megunja, új kalandok után vágyik. Elhagyja a piktor, aki azonban már nem tud nélküle élni. Kábult agygyal, össze-tört szívvel rohan asszonya után, aki hideg mosolylyal tekint el felette. A festő fájdalmában rátámad az utcán, a gúnyos arcú nőre veti magát. A merénylőt lefogják, tébolydába esukják, ahol réveteg szemmel tekintget játékaiba, a papirlapocskáira. A csókos éjszakák felemeltek a dicsőség zenitjére, hogy letaszítsák a szenvedések poklába. Tekintve, hogy a 9 óras előadásra már is rengeteg előjegyzés történt, a közönség a maga érdekében cselekszik, ha az 5 és 7 órákat látogatja. 8

Egész Dobrudzsát elveszti Románia.

(Fejetlenség és kétségbeesés.)

— Távirati tudósítás. —

A svájci lapok azt jelentik, hogy a németek, bolgárok és a törökök október 23-ig huszezer négyszögkilométernyi területet hódítottak Romániából.

Az oláh hadvezetőség Dobrudzsából a civil lakosságot egészen Badadagig eltávolította és a Duna balpartját haditerületnek és veszélyeztetettnek mondták ki.

Minden áldozat, amelyet az oláh nép most hoz meg, már elkésett. Nagy nemzeti fájdalom — mi magyarok tudjuk — az ellenségnek területet átengedni a haza testéből, óriási áldozat, de már ez sem használ. Az a föld, amelyre a szövetséges csapatok vonulnak be Romániában, elveszett az oláhokra épp úgy, mintahogy a halottat sem lehet többet feltámasztani. Ezt jelenti az egyetlen becsületos és józan oláh politikusnak Carp Péternek jankiáltása.

Carp Péter értesülve fiának hősi haláláról, könyezve mondtotta többeknek: „Szívesen hozom hazámnak ezt az áldozatot, félek azonban, hogy ez épolym eredménytelen lesz, mint a többi áldozatok.”

Keresi, kutatja az entente, vagy legalább is úgy tesz, mintha keresné az oláh katasztrófa okait.

A Russkij Invalid, az oroszok hivatalos katonai lapja kifejti, hogy a háboru sorsa a Balkánon dől el. Aki itten ur marad, az győztesen kerül ki ebből a világháborúból.

A Times a következőket írja: Az oláhok jól harcolnak, az összhelyzet azonban mégis aggodalmas. Világos, hogy itt csakis a vezénylet kérdésénél van a baj. Az oroszok, oláhok és a szerbek mind saját vezéreik parancsnoksága alatt küzdenek. Javasolja a lap, hogy Alexejew, a dobudzsai orosz hadak főparancsnoka vegye át a fővezérletet. Csupán Oroszország nyújthat közvetlen segítséget Romániának. Reméljük, — írja a lap — hogy ezt meg is teszi.

A Secolo az oláh eseményekkel kapcsolatosan erősen kirohan az orosz-német különbékéről szóló híresztelések ellen, mely csakis a német diplomácia mesterkedése és híresztelése. A németek megkísérelték talán Oroszországot különbékére rábírní, azonban eredménytelenül. Meg kell azonban állapítani, hogy az oroszok későn jöttek az oláhok segítségére.

Az orosz főhadiszálláson a dobudzsai vereségek híre igen rossz benyomást keltett és nagyon nyomasztólag hatott. Október 20-án, amikor a szövetséges csapatok támadásának első hírei érkeztek, összeült a haditanács, melynek tanácskozása a késő éjjeli órákig tartott. Bertheloth tábornok épen ezekben a napokban akarta személyesen megtekinteni a dobudzsai fronton küzdő csapatait. Utazását azonban elhalasztotta és megjelent a Campiniban megtartott sürgős tanácskozáson. A haditanács határozatait egyelőre titokban tartják. Azt beszélik, hogy a tanácskozáson az oláhok uralkodója rendkívül izgatott lett,

amikor Bjelajev tábornok részletesen ismertette a hadihelyzetet.

Az angol lapok bukaresti jelentéseiből kitűnik, hogy Romániában már is érzik a háboru nyomasztó terhét. A hadvezetésben az egész nép bizalmatlankodik. Bratianu miniszterelnök javasolta a királynak, hogy vegye át ő a fővezérletet. A király azonban vonakodott és nem akarta vállalni a felelősséget. E miatt aztán heves összetűzések voltak a király és miniszterelnöke között végül Bratianu mégis meggyőzte érveivel a királyt. Bratianu is csupán ilymódban akarja vállalni az elkövetkezendőkért a felelősséget. Azzal, hogy a király átvette a fővezérletet, demonstrálni akarják, hogy a háboruért az egész dinasztia vállalja a felelősséget. A fejetlenség azonban ezután is nemhogy csökkent, volna, sőt emelkedett.

A Russkoje Slovonak jelentik Brailából: A román kormányt az utóbbi időben titokban kibővítették. A legutóbbi minisztertanácsban ugyanis már részt vettek Take Jonescu és Ferekude. A jelek szerint a kormányzás irányítását egészen Take Jonescu ragadta magához.

Anglia szerelteti magát Pétervárott.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Stockholmból jelentik: Oroszországa lesz az öröm, hogy valamennyi szövetséges közt neki lesznek a legjobb információi az angol politikáról és az angolországi viszonyokról. Péterváron felvilágosító-irodát rendeztek s az oda beosztott tizenkét akadémiakusnak nagy fizetésért az angol-orosz barátságon kell őrködni és tul kell kiabálni az angol önzetlenségre tett kellemetlen célzásokat. A társaság köriratot intézett a sajtóhoz, amelyben följajnlja szolgálatait minden politikai, irodalmi és tudományos kérdésben, amely valamelyes vonatkozásban van Angliával. A körirat kifejezi az irodának azt a készségét, hogy három percen belül minden telefonon, levélben, vagy személyesen hozzá intézett kérdésre díjtalanul, sőt a levélbélyeg díjának megtérítésével válaszol. Ehhez képest az irodában tényleg mozgalmas az élet. Öt perc alatt, ahogy az iroda egyik tagja utban London felé Stockholmban elmondta, huszszor szól a telefon. Az újságok többé nem kutatnak irattárakban s az irodához fordulnak, csak úgy, mint a diákok, tanárok, kereskedők és újságolvasók. Ezer kérdésre kell válaszolni az irodának. Kicsoda Anglia legjobb írója? Milyen nadrágot viselnek a skótok? Mikor született Chamberlain? Mi a különbség a bridge és a poker között? Mennyibe kerül egy jegy New-Castleig? Conan Doyle írta-e Sherlock Holmest, vagy Sherlock Holmes Conan Doylet? Vannak azonban ennél kellemetlenebb kérdések is. Naponta legalább tizszer kérdik, hogy tulajdonképpen mit csinál az angol flotta? Legutóbb egy barátságos szerkesztősejtől a következő kérdést intézték az irodához:

— Miért nem hallatszik már semmi az angolok comblesi győzelméről?

A felvilágosító iroda vezetője a pétervári nemzetközi társaság tipikus tagja, mister Williams, aki angol ügynöki minőségben husz éven keresztül az angol kormány ellen dolgozott. Mister Williamsnak mozgalmas multja van. Beköborolta az egész világot. Az orosz fővárosban összeköttetést szerzett az angol kö-

vetséggel és ennek megbízásából élénken érdeklődött az „elnyomott idegen népek” iránt, amelyeket akkor az angol diplomácia még nagyon sajnált. Szívesen támogatott az angol követség pénzével és összeköttetéseivel minden aknamunkát az orosz kormány és az orosz állam ellen, egészen addig, amíg az angol kurzus nem következett el. Az oroszok e kitűnő ismerőjének azóta az a föladata, hogy Oroszországot Anglia hallatlan nagyságáról meggyőzze. Változnak az idők.

Leleplezett visszaélés a lisztjegygyel.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A holnapi közlelmezési bizottság ismét érdekes ügyekkel fog foglalkozni. Az ülés legfontosabb tárgya a liszt és a kenyérkiosztás kérdése lesz, amely dacára az újabb és újabb intézkedéseknek, még most sincs megoldva. A hatósági üzletek előtt a közönség még mindig tolakszik, még mindig verekszik és még mindig nem lehet, hol lisztet, hol kenyeret kapni.

A közlelmezési bizottságnak egy szűkebb körű albizottsága tartott ma délután Lőcs Rezső polgármester helyettes elnöklésével értekezletet, hogy megbeszéljék, mik azok az eszközök, melyek a mai rendszeren segíthetnének. A bizottság beható tanácskozás után megállapította, hogy a lisztkiosztás mai rendszere jó lenne, csak annak kivételében vannak a bajok s hiába minden panasz, a közönségben van a hibák kutforrása.

Mikor a lisztellátásra szorultaknak összeírása előtt állottunk, akkor harminckét vagon volt a város lisztkompetenciája. Ma, az összeírás után negyvenöt vagon lisztet kapunk, de ez is kevés. Kevés lenne talán az is, ha hatvanöt vaggonnal kapnánk. A város vezetősége ugyanis arra jött rá, hogy az összeírásnál sok visszaélés történt. Vannak olyanok, akik több helyen jelentették be magukat lisztért, sokan pedig több személyt jelentettek be, mint ahány tagból a családjuk áll. Sokak ellen már meg is indult az eljárás ezért, sok ilyen kihágást azonban még a titok fátyola borít. A fátyolnak azonban könyörtelenül fel kell lebbenni és fel is fog lebbenni, mert a hatóság szigorú revízió alá veszi majd a lisztát. Sok a panasz azért is, hogy katonák rengeteg nagy számmal vásárolnak kenyeret, még pedig kenyérgyeggel, holott az ő vásárlásuk szintén a közönség rovására megy, mert a katonákat külön látják el kenyérral. Ez ellen is fognak intézkedni és akkor valószínűleg elég lesz a negyvenöt vagon liszt.

A holnapi ülés el fogja határozni a kerületeknek utcákra való felosztását, hogy ezzel megszűnjön a közönségnek a hatósági üzletek előtt való torlódása. Az egyes hatósági üzletekhez tartozó utcákat hat részre fogják felosztani és mindegyik részhez tartozó utcák lakói egy héten csak egy nap vásárolhatnak lisztet. A Rákóczi-utca lakói például csak hétfőn fognak lisztet kapni a Forray-utcai hatósági üzletben.

Ezeket kívül még azzal is foglalkozott az értekezlet, hogy nem lenne-e szükséges még három hatósági üzlet felállítása. Ezt szintén javasolta a mai tanácskozás a közlelmezési bizottságnak, mely holnap dönteni fog a kérdések felett.

Az „ARADI KÖZLÖNY”

már a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és dohánytözsdeben :-: Egyes szám ára 12 fillér :-:.

Mackensen maga vezette a konstanzi és csernavodai csatát.

(Óriási zsákmány a tengeri kikötőben.)

— Távirati tudósítás. —

A francia sajtó Konstanza elestének lenyűgöző hatása alatt áll és nem is tudja elleplezni megdöbbenését és Románia sorsán való nagy aggodalmát. A katonai kritikusok kénytelenek elismerni a német hadvezetés felsőbbbségét.

A Temps a következőket jelenti: A balkáni események megítélésében nem szabad figyelmen kívül hagyni azt, hogy ez a hadműveleti terület a lehető legtagozottabb. A hegyek és vízválasztók elhelyezkedése olyan, hogy kizárja az összefüggő hadműveleteket és módot ad az ellenségnek arra, hogy egyes pontokon nagy túlerőt zsúfolhasson össze anélkül, hogy ezt egy másik ponton való ellennyomással ki lehetne egyenlíteni. A balkáni terepnek vasuti vonalakban való szegénysége a német stratégiának kedvez, mert az ellenség könnyebben tudja mozgatni csapatait, mint mi.

A dobrodzsai deltában a román-orosz hadsereg meg volt fosztva a levegőtől, míg ellenségei a külső vonalon szabadon mozgathatták ide-oda erőiket. Mackensen a legjobb vasutakkal rendelkezett, amelyek szakadatlanul szállították a pótlásokat Németország felől és így módjában volt akkora tűzértséget fölvonultatni, amely még a nyugati harcokban is tényező lett volna. A Konstanza ellen megindult és befejezett harcokban a tűzértsége volt a döntő szó. A román-orosz balszárny olyan pergő tűzbe került, amelyet nem lehetett ellensúlyozni, bár a csernavodai művek nehéz ágyúanyagát is a frontra szállították. A tűzértségi tűz olyan volt, hogy elsöpörte a hősiezen viaskedő román, főleg pedig az orosz csapatok állásait, amelyek mögő azonkívül rettentő zárótűz hullott, úgy, hogy az első vonalban küzdő csapatok el voltak vágva még parancsnokságaiktól is.

Az ágyutűz követő támadás az első vonalban álló csapatokon könnyen erőt tudott venni és azokat a véres harcokat, melyeket a gyalogság vívott, a hirtelen odavetett orosz erők igyekeztek a maguk javára fordítani. A német, bolgár és török csapatok azonban túlerőben voltak és az oroszok kénytelenek voltak feladni a harcot, miközben visszahúzódtak a csernavodai erősség fedezete alá. A centrum a ráirányzott lökés folytán szintén kimozdult helyzetéből, azonban a csernavodai jobbszárny ellenállott. Félt azonban, hogy a román és orosz haderő Csernavodát is kénytelen lesz feladni. (Már meg is történt. A szerk.)

Hasonlóan ír a Journal is, amely megállapítja, hogy Románia veszedelmes helyzetbe került, azonban a hatalmas Oroszországgal való szomszédsága talán biztosíték arra nézve, hogy az ellenség nem fog végiggázolni rajta. Németország eddig Belgiumot és Szerbiát győzte le, Ausztria-Magyarország letiporolta Montenegrót. Most Románia legázolásával akarják egészé tenni diadalsorozatukat, ami azonban nem sokat jelent, amíg nyugaton Anglia és Franciaország, keleten pedig a világ legnagyobb izomországa, Oroszország áll talpig legyverben.

A szófiai gyaloghadosztály rövid ideig tartó, súlyos harc után elfoglalta a csernavodai hidtét. Az ellenség itt is pánikszzerűen menekült. A nagy hid erősen megrongálódott és most csak a gyalogos közlekedésre alkalmas. Rengeg hadianyag és élelmiszer jutott zsákmányul.

Hogy milyen fejvesztett volt az oláh-orosz erők menekülése a konstanza-csernavodai vo-

nalon, kitűnik abból is, hogy például Konstanzában csak egyetlen olajraktárt gyújthattak től, a többi pedig épen maradt. Ezek a raktarak sok milliót érnek. A győztes csapatok kezébe került az entente részére főlhalmozott benzín-készlet is.

A nagyszerűen végrehajtott operációk a szövetséges német, bolgár és török erők harmonikus együttműködésének köszönhetőek. Mackensen a csatateren személyesen vezette a hadműveleteket.

Csernavodában épen úgy, mint Konstanzában igen nagy a bolgárok zsákmánya.

Már jelentették, hogy mily rengeteg vasuti kocsit, mozdonyt és petróleumot zsákmányoltak. A bolgár kereskedelmi miniszteriumhoz érkezett jelentés szerint egyedül Konstanzában eddig ötven millió frank értékű petróleumot és benzint találtak, de az egész zsákmányolt anyagot még nem is lehet áttekinteni. Csernavoda erőideiben messzehordó ágyukat is zsákmányoltunk.

Különbségek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Larzen Károly, a dán író a „Politiken” című lapban tudósításokat ír a német fronton tett látogatásáról. Legutolsó cikkének végén közöl egy beszélgetést, amelyet egy fiatalabb német gyalogsági tiszttel folytatott.

— Mi a legnehezebb a háboruban? — kérdeztem a fiatal tisztet. — Talán a félelem?

— Félelem — válaszolta a tiszt — az úgy elvonul felettünk, mint a tengeri betegség.

— Talán a fáradalmak?

— A fáradalmak olyanok, mint a tetvek a ruhában. Száraz levegő, fürdő, egy kis pihenés, utána az ember megszabadul tőle. Ha valamiről elmondhatjuk, hogy nehéz, akkor az, hogy népszerűen beszéljek, ha az ember, mint hadnagy a csapatával nehéz tűzben fekszik és azt a jelentést kapja, hogy elesett a kapitánya, később még egy jelentést kap, hogy a főhadnagy is elesett és neki most át kell venni a század vezetését, parancsokat kell adni a folytonos tüzelés közben és egy készülő támadás előtt. Látja uram, ez nehéz! Ezt mondta a tiszt és még valamit: és mindaddig, míg az angolok az iskolázott, magasabb rangú tisztjeiken kívül, nem érnek el ilyen eredményt egy egyszerű hadnagnál, épen az egyszerűen, az általános védőkötelezettségéből kikerült hadnagnál, akkor meg kell barátkozni azzal a ténnyel, hogy mint katonák, mögötte állnak a németeknek és a franciáknak.

— Ez a magyarázat — mondja a dán író — eszembe juttat egy igen kedves adomát, amely egy milliárdosról és egy lordról szól. Csodálkozva kérdezte egyszer egy milliárdos a lordot, aki a kertjében sétál, hogy van az, hogy

itt a fügyak sokkal szebbek, mint nálam, noha az ő kertjét a világ legjobb és legdrágább kertészei ápolják. Látja, mondotta a lord, egész egyszerű, nem kell ahhoz drága kertész, egy egész közönséges emberrel vágattassa és öntöztesse rendszeresen a pázsitot és biztosíthatom, hogy egy néhány száz esztendő múlva épen olyan szép lesz, mint az enyém.

Ötvenezer pár svéd cipő Magyarországon.

(Az Acsev., a Máv. és a Ksod érdekes akciója.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az egész ország közönsége fájdalmasan kiált segítségért az általános drágaság miatt. Nemcsak az élelmiszerek ára emelkedik hihetetlen gyorsasággal, hanem a legfontosabb iparcikkek árát sem lehet már megfizetni a közepes jövedelemmel bíró magyar polgárnak. Aki ma Magyarországon például csak néhány pár cipőt is akar vásárolni, az 200 koronán alul ne is menjen be az üzletkebe, mert egy pár jó, „előkelően kidolgozott” lábbeliért ma legalább 100 koronát mer kérni a kereskedő. Ha tiltakozol az áru uzsora ellen, óh jámbor halandó, akkor egyszerűen kidobnak a boltból, vagy ha a kereskedő elég barátságos, akkor megesküszik összes fel- és lemenőágbeli rokonaira, hogy a gyáros azt a cipőt neki 90 koronáért adta el.

Az ország igen bölcs vezetői épen most tanakodnak afölött, hogy mi módon lehetne elleusulyozni az iparcikkek rémes drágaságát. A nagy vitába beleszólt már a szegény mezőgazdák országos szövetsége is és annak gyűlésén kijelentették, hogy különösen a ruházati cikkek árát kell maximálni, mert nem tartható az, hogy csak az élelmiszerek legmagasabb árát szabja meg a kormány, míg ellenben az iparosokat szabadon engedje a savarosban halászni. (Arról nagybölcsen hallgatnak a mezőgazdák, hogy alig van ma az országban olyan gazda, aki megtartaná a maximális árakat.) Természetesen az országos iparos szövetség se engedte az embereit és kijelentette, hogy az iparcikkek árának maximálása keresztülvihetetlen kívánság.

Egyelőre tehát ez a fontos kérdés nem jutott előbbre és így még bizonytalan ideig szabadon garázdálkodhatnak a könnyű lelkiismeretű emberek. Vannak azonban az országban olyan testületek, amelyek nem engedik magukat kiuzsorázni és nem fizetnek annyit a ruházati cikkekért, amennyit a kapzsi gyárosok kartelja eléjük szab. Az Arad-Csanádi Egyesült Vasutak, a Magyar Államvasutak és a Kassa-Oderbergi Vasutak igazgatósága például közös megállapodással elhatározta, hogy összes alkalmazottai számára valamely semleges államból fog lábbeliket beszerezni. A vasuti alkalmazottak téli cipő és csizmaszükséglete tudvalevőleg mindig igen nagy gondot szokott okozni úgy az egyeseknek, mint a vasutak igazgatóságainak. Most különösen igen súlyos teherként nehezedett ez az alkalmazottakra és ezért az igazgatóságok elhatározták, hogy a vasutak zavartalan működése érdekében leveszik az alkalmazottak válláról ezt a nagy gondot. Ez a három vasut a semleges országokban keresett 50.000 pár lábbelit és sikerült is ezt a szükségletet Svédországban beszerezni. Az 50.000 pár cipő és csizma ára 2 millió korona volt a budapesti szállítási költséggel együtt és így páronként átlag 40 koronába került. Tudomásunk szerint a lábbelik átcsoportosítása már meg is kezdődött.

Aradról Bécsbe költözött gyáros válópere.

(Kertay Mór válási komédiája.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Oskar Wilde ismert paradoxonja — a művészetéről és az életről — jut eszünkbe az alább elmondandó történetnél, amely az egyik bécsi bíróságnak az aradi kir. törvényszékhez küldött megkeresése kapcsán kerül a nyilvánosság elé. Egy részleteiben igazán pompás humoru, pikáns válóperről van szó, amelyet, ha régi francia vigjátékirók rögzítettek volna papírra, sem lehetett volna hihetlenebb, mint amilyen valóságunk, elevenül igaznak a bírósági aktacsomó festi meg.

A történet főszereplője egy Aradról Bécsbe származott ur, Kertay Mór, aki előkelő szerepet tölt be a császárvárosban, ahol a többek között háztulajdonos, fémárugyáros és városi közgyám. 1883 óta nős és 33 évi boldog házasság után a felesége most válókeresetet adott be ellene. A válás főokát az asszony ügyvédje a következőkben mondja el keresetében.

Kertay egy Kitzler Emma nevű kisasszonnyal hosszú idő óta viszonyt folytat, amiről harminc esetben részint az asszony személyesen, részint pedig magán detektívek útján győződött meg. Harminc esetben nyert ugyanis megállapítást, hogy valahányszor Kertay azt mondotta otthon, hogy a klubjába, vagy — mint közgyám, — valamilyen hivatalos ügy elintézésére megy, mindig és állandóan a Schumann Gasse 5. sz. alatti házba hajtattott, ahol pedig — amint megállapítást nyert, — sem semminemű klub, sem pedig semmiféle gyámügyi értekezlet nem volt és nincs, ellenben ott lakik Kitzler Emma kisasszony, s az ő látogatására járt oda Kertay Mór.

Kertayné ügyvédje a válókeresethez egy levelet is becsatolt, amelyet Kertay egy Varga Béla nevű urhoz intézett, akinek a levél tartalma szerint ugyancsak volt valamilyen viszonya Kitzler Emma kisasszonnyal. A levél ugyanis a többi közt ezeket mondja:

— Elvileg semmi kifogásom, ha azzal dicsekszik, hogy Varga ur is Emma kisasszony kegyeiben áll...

A válókereseti beadvány elmondja azt is, hogy Kitzler Emma kisasszony Kertay költségein a sopronmegyei Savanyukutra is elutazott, ahol Kertayéknak villájuk van és a nyarat rendszeren ott is töltik.

Kertay ur különben is — mondja a válókereset, — nagyon könnyelmű életet folytat, s az asszony e miatt vagyonát félti. Könnyelmű gondolkodásának bizonyítására kéri Vargáné kihallgatását, aki előtt Kertay egy ízben a következőket mondotta:

— Majd meglátom, nagyságos asszonyom, hogy milyen nagy dolgot cselekszem én majd. Fémáru gyáramat a háború után valami jótékony célra adományozom. Megtehetem, mert hiszen vagyoni viszonyaim megengedik.

Ugyancsak kéri egy másik tanu kihallgatását annak az igazolására, hogy Kertay a legrosszabb indulatu ember, aki egy ízben azt mondotta, hogy felesége már meghalt és ő végtelenül örül annak.

Különben is — mondja a válókereset, — Kertay brutális, a ki a legkisebb háziperpatvar alkalmával nehéz rézesapokat, sörös krigliket, sőtartókat vagdosott felesége fejéhez, aki csak erélyének és lelekjelenlétének köszönheti, hogy még agyon nem ütötte...

Mindezek miatt kéri a válás kimondását

rona tartásdíját, ami Kertay vagyoni viszonyainak megfelelő.

Kertay Mór mind ezzel szemben a kereset elutasítását kéri azzal, hogyha 33 év után az asszonynak más oka nincs a válásra, mint csak az, amit keresetében elmond, úgy el is kell utasítani. Amit a hütlenségére mond, az merő rágalom, bizonyítani tudja, hogy nem igaz.

Az egész Kitzler-ügy — mondja Kertay — egy előre megbeszélte komédia, amelylyel csak a felesége féltékenységét akarta felkeltetni. Varga Béla barátjával — aki savanyukuti jegyző — csinálták ezt ki, a válókeresetben inkriminált levelet is közösen írták, még pedig azért, hogy az Vargáné kezébe kerülve Kertayné is megtudja. Ezáltal akarta felesége elhidegült szerelmét újra felélesztetni.

Kitzler kisasszony régi ismerőse, akinek elhunyt édes atyja szintén közgyám volt s szűkös viszonyok között hagyta leányát, a kit barátja emlékeért támogatott. Különben is a kisasszony menyasszony, aki közös háztartásban élvelegényével, aki mindig jelen volt, valahányszor ő a Schumann Gasse 5. sz. házban járt.

Varga Bélával együtt főzték ki a tervet, hogy Kitzler kisasszonyt meghívják Savanyukutra, ekkor írta az inkriminált levelet, aminek alapján Vargáné és az ő felesége az állomáson elrejtözve lesték meg a kisasszonyt, a ki a szállodába szállt és másnap visszautazott.

— Sajnos, — mondja tovább Kertay — ez az előre kigondolt komédia nem úgy sült el, amint szerettem volna, mivel az asszony az egész játékot komolyan vette és most a válókereset legfőbb argumentumául használja föl.

A mi az asszonynak ama vádját illeti, hogy ő rosszindulatu irányában, az sem igaz. Mert csupán az történt, hogy egy házi perpatvar után, amikor ő nagy busan korezmába ment, ott egy barátja megkérdezte szomorúsága okát, s mintegy tréfálkozva mondta:

— Talán a feleséged halt meg?

— Az én részemre igen, — felelte Kertay.

— Én nem vagyok brutális — mondotta tovább, — csupán csak egy tízes magyar. Tessék érdeklődni Aradon és ott megmondhatják, hogy milyen egy igazán jóvérű magyar férfi. Ha ok van a válásra, úgy az egyedül csak az asszony hibája.

És megnevezett több aradi uri embert, a kik gyermekkorá óta ismerik őt, kéri ezeknek kihallgatását arra vonatkozólag, hogy az ő családja mindig erős politikai szerepet vitt, s ennek következtében ő is kissé exaltált.

A bécsi bíróság el is napolta a tárgyalást, s az aradi urak kihallgatása oéljából átírt az itteni kir. törvényszéknek.

VAROS ES MEGYE.

Aradmegye virilisel. Aradvármegye törvényhatósági bizottsága legtöbb adót fizető tagjainak a jövő 1917. évre érvénnyel bírándó névjegyzéke az 1886. évi XXI. t.-c. 25—28 §-ai értelmében a vármegye igazoló választmányának tolyó évi október hó 31-ik napján tartandó ülésében összeállíttatni fog. Ezen ülés a vármegye székházában Boros Iván vármegyei má-

sodfőjegyző iroda helyiségében a fent kitett napon délelőtt 9 órától 11 óráig tartatik meg. Felhivatnak mindazok, kik a legtöbb adót fizetők sorrendjének megállapításánál az 1886. évi XXI. t.-c. 26. §-a szerinti kedvezményben, nevezetesen adójuk kétszeres beszámításának kedvezményében óhajtanak részesülni, hogy ebbeli jogosultságuk igazolása végett az igazoló választmány előtt a folyó évi október hó 31-ik napjára kitűzött ülés tartama alatt szóval, vagy írásban annál is inkább jelentkezzenek, mert aki nem jelentkezett, vagy jogosultságát igazolni nem tudja, az adó kétszeres beszámításának kedvezményétől ezen alkalomra elesni fog. Az elnök megbízásából Boros Iván, választmányi jegyző, vármegyei másodfőjegyző.

Irta fáradt szívvvel egy közös katona...

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Közlöny leveles ládájába gyűlnek, sokasodnak a katonalevelek. Mindennap hoz egyet-kettőt a posta s a háború romantikája lángol valamennyiben. Szinte történelmi szentképek száguldanak el előttünk, olvasván őket. Ma is kaptunk egyet, s a történet, amelyet nehéz, ákom-bákomos írással leír, olyan, hogy szinte tollal sem szabadna hozzáérni, ténta feketéjével sem szabadna illetni, olyan finom, olyan megható. Csipkefátyol a háború sárkányszárnyán, — s ha nem is lesz benn a véres krónikákban, ezer lányira a hivatalos történetírás alatt tovább él a mondában, azoknak ajkán, akik keresztül éltek. A tiroli hegyek szelében benne dudol, s kiapadhatatlan, csengő kutja lesz a mesének... De idézzük magát a levelet, úgy, amint írva van, egyszerű paraszti írással, naivan, érzéstelin. Mert így van értéke, könyvesordító megbecsülendősége.

— Október 9-én — mondja a levél, — kaptuk a parancsot, hogy azokat, akik már több nap óta főnvannak az állásba, válcsuk föl. Az est beáltával indult el a felváltás: szép holdvilág este volt mindegyikünk gyönyörködött a szép estben éjfélt után két órakor főlvaltunk a fáradt bajtársakat és haretéri szokások szerint előre figyeltük az ellenséges árkot és nyugotán vártuk a napsugarat mert úgön hű volt; mire viradni kezdett reggel úgy félhatkor a ravasz digó, a szivtelen oiasz kezdte az ágyuzás sűrű tömegét ránk engedni, a nagy ágyu gránátot, a macskát, a jó isten tudja hogy hanyféle vót, mindenikünk csak arra gondolt, no! mi lesz hát velem, mert sajnálni való volt, hogy láttuk hun az egyik, hun a másik végezte el a haretéri szógalatot és azon voltunk most vagyunk vagy többet nem leszünk. Igen szép fenyőfaerdőbe voltunk, de már délfele úgy nézett a szép erdő, mindha egy kaszás megkaszálta volna, úgy hogy nem lehetett sehová mozdulni, fájt a lelkünk a szép erdőér, de jobban fájt a bajtársunkér! Am korék és vitez Tolnay századparancsnokunk olyan nyugotán cigaretázot hogy nem lehet rá ismerni, semi veszély!

Sikerült valamelyiknek a hadnagy urig menit és jelenteni, hogy nagyon fogy a Bajtársunk és alig vagyunk egy páran; be luzta minket az unterstandba és kezdet tréfálni velünk hogy mi lesz ezel a bolond digóval nem fog az piheni egy percig se; igazán nem pihen az még délbe se úgy maratunk estig, úgy össze gyűttünk hozzá tizenégyen, három tiszti szolga, négy ordonánc, három telefonista, két kúrto, egy szanitéc és a mi vitez szakasz parancsnok kadett Tihi; már az ebéd elmúlt nem tudtuk ebédelni három óra nyole perekor halunk az unterstandbul fegyverropogást a vitez hadnagyunk gyorsan kiugrik, csuda az elenség tizenöt lépésnyire volt tőlünk, a hadnagy ur elkiálesza magát ki bujni fiuk it a digó fegyver fogui és kezgyünk a tüzelés mert amugy is veszélybe vagyunk; tizenégy emberrel slarm-lénába fejtőünk és két kúrto, hogy fujon sturmot a két kúrto eikezet fujni mink pedig bajonétal neki mentünk és a vitez Tolnay

ur előre mink pedig utána sturmolni az elenséges erős csapatait számos fogolyt ejtetünk rém sok vesztesége volt az elenségnek kénytelen vissza szaladni mink pedig célra veni olyan élvezet volt lőni mert látta az ember hogy nem hiába lő, mert minden egyes golyó talált; hat óráig tartot a támadás, vas karokal áltunk előbe és vissza vertük őket és vissza foglaltuk a mi állásainkat.

Ha az a ravasz digó tudot volna hogy a magyarok és a Vitéz hadnagyunk pucercokal ordonáncal és kürtösökkel vissza veri őket személyé magát a tők fejű Cadorna és az Emanuel király a hűséges katonáival olyan csufosau megvertük, nagyon kérném hogy negondolja azt, hogy én hazudok mert én igazán csak azt írok ami történt velem és a Bajtársaimal.

Írta és ösze adta fáradt szível egy közös katona

Bungye György k. u. k.
I. Reg. 61/4. Bat. 14 komp.
Tp. 109.

HIREK.

Királypárti forradalom Görögországban.

— Távirati tudósítás. —

Zurich. Chios szigetén a forradalmárok és a királypártiak között véres összeütközés volt, amelynek csak az entente hadihajókról kihajózott angol és francia matrózosztagok vethettek véget.

A Venizelos-ellenes lapok feltűnő részleteket közölnek a Chios szigetén kitört ellenforradalomról. A görög hadsereg tisztjei tekintélyes polgárok vezetése alatt a Venizelos-párti szigetlakók ellen irányult ez a támadás. Háromezer forradalmár ágyúkkal felszerelve megszállta az Aepos hegyet s onnan lövöldözött az ellenpárt embereire. Venizelos hívei csakis az angol és francia flotta hatásos közreműködésének köszönhetik, hogy ez az ellenmozgalom megbiusult. Ezek az események igen jellemzőek a lakosság hangulatára. Hasonló hírek érkeznek Korfuból is, ahol a nép kifütyülte a Szalonikibe induló görög tiszteket, akik a parton áldogáló görög katonákhoz lázító beszédeket intéztek s azokat a forradalmi hadsereghez való csatlakozásra akarták rábírn.

Carp fiának hősi halála.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A múlt héten hírül adták az erdélyi fronton lévő haditudósítók, hogy monarchiánk régi barátjának, Carp Péter volt román miniszterelnöknek egyik katonatiszt fia elesett a határharcokban. Hősi haláláról most a következő részletesebb jelentést kaptuk:

Carp egyik fia tizenkét nappal ezelőtt esett el az ojtózi szorosban. A daliás fiatal oláh kapitány egy román gyaloghuszárszázadnak volt a parancsnoka. Az október 13-ára virradó éjjel a mi vitéz 82-es székely bakáink a tulerőben levő oláh gyalogság ellen rohamot intéztek és kivetették az ellenséget állásaiból. Carp százados csapata élén ellenrohamra indult. Alig tett azonban néhány lépést előre, egyedül maradt. A cifraruhas, fekete-huszárok ugyanis nem követték. Carp talán harminc lépésre a mi katonáinktól kétségbeesetten egyedül kezdett tüzelni.

Néhány pillanatig tartott csak ez a reménytelen próbálkozása. Két fejlődés érte és Carp azonnal meghalt. Az aranyostetőn temették el lakkesizmájában, fekete nadrágjában, sujtásos atillában. Sirja mellett két nagy tömegsír, melyben töméntelen oláh katonát földeltek el. Csapatunk már a következő napon az ojtózi szoroson keresztül is oláh földre jutottak.

Allamilag szubvencionált sonkák.

— Távirati tudósítás. —

Mint Berlinből táviratozzák, esimes kis história jelent meg a „Courant” című hollandi lapban.

„Egy semleges hatalom berlini diplomáciai képviselője különböző élelmiszereket rendelt meg külföldről, a többek között londoni barátaitól is és pedig nem ajándék gyanánt, hanem megfelelő fizetés ellenében. A sonkák, amelyeket Angliából kapott, pompásak voltak s a küldemény annál kellemesebben esett neki, mert a sonkának fontjáért mindössze két shillinget számítottak.

Közben alkalma volt a diplomatának, hogy egy másik semleges diplomatával beszéljen, aki nem régen Londonban volt és az ottani árakat egész pontosan ismerte. Időszerű témákról beszélgettek, a többek között az egyre növekvő élelmiszérfakról is, miközben bizonyossá vált, hogy a sonkának az ára Londonban a békeárnak legalább háromszorosára, vagy négyszeresére ugrott fel. A tiokzatos ügy gondolkozóba ejtette a sonkás diplomatát és beható vizsgálat után kiderült, hogy a sonka küldemény bizonyos angol hatóságok előtt nem maradt titokban s hogy ezek mérsékelték kissé az árakat. A differenciát természetesen az államkasszából fizették meg, mert az volt a céljuk, hogy azt a látszatot keltsék, mintha London usznék a fölöslegben s az olcsóságban!

Három milliónál több török harcol.

— Távirati tudósítás. —

Bécsből jelentik: A Fremdenblatt beszélgetést közöl Halil béggel, a jelenleg Bécsben tartózkodó török külügyminiszterrel. Halil bég a nevezett lap munkatársa előtt nyilatkozott, többek között öfelségénél való kihallgatásáról és örömenek adott kifejezést, hogy az a kitüntetés érte, hogy öfelsége előtt megjelenhessen. A király — ugymond — kitűnő színben van, fiatalos és minden kérdéstről pontosan tájékozva van. Öfelsége a legnagyobb jóakarattal viseltik Törökország iránt.

Törökország katonai, politikai és közgazdasági helyzete minden tekintetben kitűnő, mondotta a külügyminiszter. Csodálattal nézük az osztrák-magyar csapatok kitűnőségét, amelyekkel immár együtt harcolhatunk. Ez a fegyverbarátság újabb koteléssel fűzi szorosabbra a monarchia és Törökország barátságát. Törökországnak több mint három millió katonája áll ma zászlók alatt. Igen, nagy örömmünkre szolgál, hogy a török csapatok teljesítményeit megbecsülik. Az eddigi csapatokon kívül még igen jeletékeny tartalékok állanak rendelkezésünkre. Hozzájárul még az a körülmény is, hogy a megváltás rendszerének megszüntetése küszöbön áll.

Halil bég a béke kérdéseiről így szolt:

— Nálunk senki sem beszél békéről, hanem csupán győzelemről. Győzelem és béke nálunk egyet jelent. Meg vagyok róla győződve, hogy ellenségeinket megsemmisítően fogjuk megverni, le fogjuk őket teperni és kivívjuk a győzelmet, amely megvéd bennünket a jövőben könnyelmű támadásoktól. Ez a győzelem és nem más hozhatja csak meg a békét.

LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 óraker.

Megegyeztek Tisza és Körber.

Budapestről jelentik: Körber Leó közös pénzügyminiszter ma délután a miniszterelnökségen Tisza István gróffal hosszasan értekezett és este visszautazott Bécsbe. Politikai körökben úgy tudják, hogy teljes megegyezés létesült a két államterfű között. Körber a királynak holnap beszámol tárgyalásai eredményéről és azután megtörténik miniszterelnökké kinevezése.

Ertesülésünk szerint Körber Tiszával folytatott tárgyalásai után azonnal az impresszióval utazott el, hogy

a Tisza és Stürgkh által két év alatt megtárgyalt kiegyezési módozatokon változtatni nem lehet.

— Ujabb internálások Romániában.

Kopenhágából jelentik: Pétervárról jelentik: Romániában, Brailában és Galacban a koncentrációs táborokban a központi hatalmaknak eddig negyvenötezer alattvalóját internálták. Most több ujabb baraktábor építenek fel, miután a kormány még nyolcvanezer központi alattvalót akar majd internálni. Az internáltakat kiméletlenül és erőszakosan hurcolták el lakásaikból.

— **Kitüntetés.** A király Földes Kálmán a 307. honvédegyalozezredhez beosztott 5. honvédegyalozezredbeli főhadnagyot, az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásának elismerésül a hadidiszitményes 3. osztályu katonai érdemkeresztel tüntette ki.

— **Az osztrák miniszterelnök gyilkosa.** Bécsből jelentik: A miniszterelnök gyilkosát, Adlert ma délután öt óraker a rendőrség fogházából átkísérték az ügyészség fogházába. Adler Frigyes feltűnően nyugodtan viselkedik.

— **Halálozás.** Kállai Nándor Acev. főellenőr ma, hatvan éves korában, rövid szenvedés után elhunyt. Temetés holnap, pénteken délután négy óraker lesz a Ferenc-tér 2. számu házból. A korán elhunyt főellenőrt előkelő rokonsága gyászolja.

— **Amerikai kölcsön Angliának.** New-Yorkból jelentik: (Reuter.) A Morganbankház közli, hogy Angliának háromszáz millió dollár kölcsönt folyósítottak. A kölcsönt három, illetve öt év alatt részletekben visszafizetendő ötödfél százalékos kamatra adták.

— **Mozgalom az aradi levél-cenzura megszüntetése érdekében.** Amikor kitört az oláh háboru, tudvalevőleg Aradon, Temesváron és Szegeden életbe léptették a levél-cenzurát és megszüntették a táviró, valamint a telefonforgalmat. Ez az intézkedés, a cenzura legjobb akaratu szándékai ellenére is súlyos zavarokat idézett elő és ugyszólván teljesen megbénította a kereskedelem és ipar forgalmát. Nemcsak, hogy késedelmesen továbbították a postai küldeményeket, hanem igen sok levél el is veszett, ami érthető, ha tudjuk, hogy naponta átlag 20.000 darab levelet kapott Aradon a 40 főből álló cenzura. Illetékes helyen nemrég elrendelték a temesvári és szegedi cenzura megszüntetését és szabaddá tették ugy a táviratot, mint a telefont. Az aradi kereskedelmi és iparkamara ma részletes felterjesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez, kérve az aradi levél-cenzura megszüntetését, mert annak a mai oláh harcok közepette már semmi jelentősége sem lehet és fennmaradásának különösen akkor sincs semmi értelme, amikor Arad környékén cenzura mentesen továbbítják a postai küldeményeket. A kamara pártolás céljából megküldte felterjesztését Arad város tanácsának is.

— **Szerbia nem lesz többé.** Genfből jelentik: Odesszából jelentik: A Slovensky Jug szerbpárti lap pesszimiztikus hangon cikkezik Szerbia visszaállításáról. Elhalványult az a reménység — írja a lap — hogy a kiöntött szerb vérrel visszaszerezhetik Szerbia önállóságát.

— **Vasuti sztrájk a Kanadában.** Hágából jelentik: Montrealból jelentik: A kanadai Pacific-vasutnál kimondották az általános sztrájkot, amelyet nemzeti szerencsétlenségnek tekintenek, mivel a nyugaton learatott nagymennyiségű gabonát nem szállíthatják el.

LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Sinaiánál és Ploestinél védekeznek az oláhok.

Budapest. A sajtóhadiszállás jelenti: Román vezérkari jelentés október huszonkilencedikéről: Az Uzu völgyben harcok. Nyugati irányban előnyomulva három tisztet, száznyolc Rözembert elfogtunk. Predeal helységben harcok. Dragoslavenál légi harcok: Attól keletre ellenséges támadásokat visszavertünk és az ellenséget északi irányban visszaszorítottuk. Júliától nyugatra a Vulkán-szoros vidéken némi területet feladtunk. Orsovánál ágyúharcok.

Amsterdam. A Times levelezője jelenti a főhadiszállásról: Az oláhok heves utóvédharcokban addig védtek Predeált, amíg annak teljes kiűritése

meg történt és elfoglalták a hátsóbb, előre elkészített védelmi állásokat. Az ellenség elismerte, mily szívós ellentállást tanúsított az egész határ mentén a számbeli és tüzérségi fölényben levő osztrák-magyar-német hadseregekkel szemben az oláh sereg. Itt nem érte őket meglepetés, mint a dobrudzsai fronton, ahol különösen váratlan nagy török erők fellépése okozott zavart és meglepetést. Sinaja előtt az oláhoknak még van egy igen erős védelmi vonaluk, Ploesti előtt pedig négy vonaluk. Ha a háború szintere áttolódik az oláh sikságra, az rendkívüli módon meg fogja hosszabbítani a háborút.

— **A felszabadult Székelyországból.** Marosvásárhelyről jelentik: A székelység fővárosába, Marosvásárhelyre, amióta a hazai föld szerencsésen felszabadult az oláh invázió alól, egyre-másra érkeznek a hírek. Az oláh betörés kárainak becsülésére a kormánybiztosság Csíkszegyében Lázár Miklóst, Udvarhely megyébe Betegh Sándort, Háromszékbe Teteki Arthur grótot és Brassóba Schuller Frigyes képviselőt küldte ki. Reicher Aladár főszolgabíró bejelentette az alispánnak, hogy Maroshévízen az oláhok, amidőn kénytelenek voltak visszavonulni, gyújtogattak. A főtéren husz ház égett le, köztük a nagyszálló, Láng István és Urmányoz emeletes háza. A nagyközségben fosztogatás nem történt. A Magyaros-patak dűllőből 20—25 székelyt hurcoltak el a futó oláhok. A galócasi türesztelep és a marosvölgyi fatermelő részvénytársaság fatelpe leégett. Az ellenséges invázióknak kitett székely városok közül talán a legkevésbébbt szenvedett Gyergyószentmiklós, ami főleg Orel polgármester fellépésének köszönhető. Kisebb fosztogatások ott is voltak, de jellemző, hogy amíg az Agrár Takarékpénztár Wertheim-székényi sértetlenek maradtak, addig az ottani Hitelszövetkezetet teljesen kifosztotta az ellenség. Érdekes, hogy a hadszíntérhez közeli Szászrégen város lakosságából csak alig ezer ember menekült el és a városban az invázió idején is rendes polgári élet folyt, noha a magasabb fekvésű utcákból egészen jó kilátás volt az alig hat kilométer közelségben folyó harcok eseményekre.

— **Megnyílik a vasúti forgalom Budapest—Segesvár—Brassó között.** A kolozsvári műv. üzemeltetés ma az alábbi hirdetőment adta ki: Az 514. és 513. számú személyvonatokat, melyek jelenleg csak Budapest—Segesvár között közlekednek, 1916 október 24-től, illetve 25-étől kezdve Segesvár—Brassó között is forgalomba helyezük. Az 514-es október 25-én, az 513-as pedig október 25-én fog első ízben a nevezett vonalrészeken közlekedni, ugyancsak október 24-től kezdve a Vremai 3. sz. hadi menetrend érvényességét a segesvár—brassói vonalrészeken is kiterjesztjük. Egyidejűleg a héjjasfalva—székelyudvarhelyi vonalon október 24-től kezdve a 19. vremai 4. sz. hadimenetrendet léptetjük életbe, melyben polgári utasforgalomra hadi postavonatként Segesvár—Székelyudvarhely között október 24-től kezdve az 590—8578. és október 25-től kezdve az 8559—8517. sz. vonatokat helyezük forgalomba. Megjegyezzük, hogy mindkét újonnan megnyitott vonalrészeken polgári utasok csak hadseregpáranocsok engedéllyel utazhatnak. Kolozsvár, 1916. október 23. Üzletvezetés.

— **A kancellár a főhadiszálláson.** Berlinből jelentik: A birodalmi kancellár rövid tartózkodásra a főhadiszállásra utazott.

— **Menekülteket keresnek.** Valter Albertné, petrozsényi lakos keresi Rujról menekült édes anyját és kis fiát, Angyal Jánosné és Valter Jenőt. Címe: Hajas Pál leveleivel, Magyar-Pécska, Hosszu-u. 558.

— **A zsilvölgyi bányák felmondták a szerződésüket.** Néhány héttel ezelőtt a fővárosi lapok elterjesztették annak a hírének, hogy a Zsilvölgyi bányák nemsokára üzembe helyezhetők, mert a kivonuló oláhok egészen jelentéktelen károkat okoztak a bányaműveken. Ezzel szemben az aradi kereskedelmi és iparkamara segédtitkára és az Aradi Közlöny munkatársa, aki az oláhok kivonulása után bejárta az elpusztított zsilvölgyi bányatelepeket, megállapította, hogy sajnos, Magyarország kincsekben dus területe hosszú időn keresztül parlagon fog heverni, mert az ellenség, mielőtt elhagyta az országot, súlyos károkat okozott a bányákban. Munkatársunknak ezt az észleletét most megerősíti a Salgótarjáni és a Zsilvölgyi bányarészvénytársaság igazgatósága, amely körleveleket küldött szét üzletfeleihez és arról értesítette őket, hogy az ez év elején kötött szerződéseket kénytelen felbontani, szívesen bizonyítalan ideig nem szállíthat és legfeljebb csak a jövő év folyamán köthet velük új szerződést. Ezt a figyelmeztetést azért intézi az igazgatóság a szíves felhasználó iparvállalatokhoz, nehogy az ország-szerte elterjedt kedvező hírek megtéveszték őket és a Zsilvölgyi bányák üzembe helyezésére számítva, teljesen szén nélkül maradjanak a télen. A bányák igazgatósága úgy gondolja, hogy most elég idejében értesítette üzletfeleit a bajról és azok módot találhatnak szén-szükségletük más helyről való kielégítésére.

— **A szeminárium-tartalékkórházban ápoltsobesült harcosok részére a következő adományok érkeztek: Toltipárnákat ajándékoztak:** özv. Robinek Antalné, Buday Ida, Péter Pál Péterné, Agyneműt és különböző tehereműt: Somogyi Gyuláné, N. N., Máthé Jánosné, Erbeszker Mariska, Nobik Sándorné, özv. Uhirich Antalné, Csécsi Imréné, özv. Bodroghy Károlyné, Buday Ida, Robinek Lujza, Gábor Lázárné, özv. Szukurián Györgyné, Pataki Jánosné, Eszenyi Józsefné, Megyeri Istvánné, Riegler Ernőné, Nagy Jánosné, Somogyi Kálmán, Giczó Lászlóné, özv. Groszma Albertné, özv. Ráth Lajosné, Pethő Károlyné, Hell Frigyesné, N. N., Lengyel Jánosné, Boros Gézané, Péter Juliska, Mátyás nővérek, Juhonyák Andrásné, Bechnitz Aborné, özv. Buday Nándorné, N. N., özv. Patkó Lajosné, Stampfel Györgyné, Klein Sámuelné, Krausz Károlyné, Rozsnyai Kálmán szappant, gyógyszerész, Csokán Ernőné szappant, özv. Robinek Antalné cigarettát adott. **Penzadományok:** a szeminárium-tartalékkórház céljaira: M.-né Kappel Jolán 50 korona, Szabó Györgyné 20 korona, Győri Imréné 12 korona, Weisz Mórné 10 korona, Weisz Tivadar, Péter Pál Péterné és Numerán Mihályné 6—6 korona, Péter Juliska és Csurgó Zsuzsanna 5—5 korona, Izsó Erzsike, özv. Bodroghy Károlyné, Knéfel Lajosné, Varga Imréné és Török Istvánné 4—4 korona, Beregszászi Sándorné, Lovas Gáspárné, Drescher Gizella, Szentmiklósi Mihályné, Gásza Etelka, Rizula Gusztávné, Juhász Józsefné, Kiss Teréz, Szücs Gizella, Dobsa Józsefné, Kovács Istvánné, Csépai Jánosné, Matyás Jolán, Hizó Julia, özv. Harmati Istvánné, özv. Botó Sándorné és Farkas Péterné 2—2 korona, özv. Kiss Andrásné 1.14 korona, Szeglya Eva, özv. Palotás

Mihályné, özv. Gál Lajosné, özv. Pareán Jánosné és Barabás Ilona 1—1 korona. A fenti adományokért hálás köszönetet mond: Vásárhelyi Janka, a Vörös Kereszt elnöknője, Csécsi Imréné, kórház-vezetőnő.

— **Értesítés.** Miután gyoroki terméséből körülbelül 4000 kiló burgonyát szándékozom Arad város szegényei között ingyen kiosztani, — felszólítom az erre jogosított — tehát a város által segélylappal ellátott egyéneket, családokat, hogy 30-án reggel 8 órakor Vojtek és Weisz cégnél, illetve Andrassy-tér 14. szám alatt jelentkezzenek. A kiosztásra kerülő burgonya átvételére mindenki egy kosár, kendő, vagy más tárgyat hozzon magával, továbbá az Arad város által kiállított „segély-lapot” igazolványként, — mivel csakis ennek birtokában lévők részesülnek a burgonya kiosztásban. Felkérem a tisztelt közönséget, hogy a netán ismert segély-lapos szegényeket ezen kiosztásra figyelmeztetni kegyeskedjenek. Vojtek Alajos.

Konstanzában csapta be Bratianu a királyát.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Lindenburg Pál, aki tudvalevőleg szoros viszonyban volt néhai Károly királyhoz, Konstanz bevételével alkalmából a „Tägliche Rundschau”-ban a következőket írja:

„Csak később volt nyilvánosságra hozható, hogy 1914. júniusban a cár Konstanzai látogatása alkalmával, Bratianu és Sassonow miniszterelnökök között, határozott megállapodások történtek egy ekkövetkezendő háború esetére — és pedig Károly király háta mögött. A király azt hitte, hogy az orosz cár látogatása elsősorban személyes motívumokra vezethető vissza s hogy az tulajdonképpen az ő 1898-iki oroszországi látogatásának a visszaidéje. Mint kézenfekvő ok szerepelt ezenkívül az, hogy a két fejedelmi familia szoros családi viszonyba lépjen egymással. Mert az oláh trónörökös családjában nagyon erős volt az a reménység, hogy Károly herceg, aki röviddel azelőtt Péterváron tartózkodott, elfogja jegyezhetni Olga nagyhercegnőt. A nagyhercegnő azonban egy szabályszerű kosarat adott át a törekvő prezuntív trónörökösnek, amikor ki nyilatkozta:

— Károly herceg épenséggel nem tetszik nekem. S azonkívül nagyon is kellemetlen dolgot hallottam felőle.

Hogy azonban Miklós cár Konstanzában „politikában dolgozott” világosan kitűnik, a két uralkodónak az ünnepi lakoma alatt elmondott beszédeiből, amelyeknek fontos eszmemenetéről akkortájt Károly király velem elbeszélgetett. Károly király meleg üdvözlő beszédjében hangsúlyozta a személyes okokat, s aztán így folytatta:

— „Öfelségének nemes és nagyszívű kezdeményezése a hágai béke konferencia egybehívására, biztos záloga annak, hogy Öfelsége méltányolja azokat a szolgálatokat, amelyeket Románia az európai béke ügyében mindig tanúsított. S különösen azokban az eseményekben, amelyek az elmúlt évben a Balkán térszéken lejátszódtak. Romániának állandó és változhatatlan célja az, hogy a Balkánon a balkán államok között állandó egyensúlyt és kellemes viszonyt tartson fel, mert csak így érhetik el ezek az államok azoknak a céloknak megvalósítását, amelyek felé törekszenek.”

Válaszában a cár egy szóval sem utalt arra a bizonyos hágai konferenciára, sőt még, amint az ilyen alkalmakkor szokásos, a megelőző beszédnek eszmemenetére sem s meg sem említette a Balkán államok békés fejlődésének reményességét. Csak a román király személyes

béke törekvéseit méltányolta. Ellenben erősen kiemelte, milyen élénk részt vesz Oroszország a szomszédos ország fejlődésének elősegítésében, s a szimpátiának milyen hatalmas folyamai ömlenek az orosz szívekből, a román harcosok felé.

TORVÉNYKEZÉS.

Három évi börtönre ítelt ezredesné.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Mint az Aradi Közlöny több ízben megírta, nagyszabású katonaszabáditást lepleztek le a múlt esztendőben Nagybecskerekben s ebbe a bűnügybe igen előkelő személyiségek voltak belevetve. Reznicek Emil ezredes felesége és leánya, aki Sura József dr. ezredorvos felesége, összeköttetésbe léptek olyan gazdag emberekkel, akiknek nem izlett a katonáskodás és akik szívesen áldoztak arra pénzt, hogy a katonai szolgálat alól szabaduljanak. Kialkudott díj ellenében rávették a férjeiket arra, hogy ezeket az embereket szuperálják ki. Az üzlet nagyszerűen ment mindaddig, amíg le nem leplezték.

Mikor a botrányos ügy kiderült, Reznicek Emil ezredes és Sura József dr. ezredorvos ellen a katonai hatóságnál indult meg az eljárás, Reznicek Emilné és Sura Józsefné ellen, valamint több kiszabáditott katona ellen pedig a nagybecskereki királyi ügyészség kezdte meg a vizsgálatot. A másfél éve letartóztatásban levő vádlottak ellen a nagybecskereki királyi törvényszék — miként azt annak idején jelentettük — három hét előtt kezdte meg a tárgyalást.

A tárgyalás, amely mindvégig zárt volt, marasztaló ítélettel ma ért véget. A törvényszék bűnösöknek mondotta ki az összes vádlottakat és Reznicek Emilné három esztendei, Sura József dr.-né egy esztendei börtönre, a többi vádlottakat részben egy havi fogházra, részben pedig pénzbüntetésre ítélte. Az ítéletet Kovács Rókus dr. törvényszéki elnök ma délben hirdette ki az elítéltek előtt, akik felebbezést jelentettek be. Gadó István királyi ügyész sulyosbitásért felebbezett.

Uj könyvek.

* **A Társaság.** Az e heti szám címlapja Kirehner Hermanné altábornagyné kitünően sikerült arcképét hozza Moldován Béla festőművész pompás rajzában. A vezetőcikk a budapesti kórházlátogató hölgybizottság lelkes munkáját méltatja. Nagyon érdekesek a német fronton készült lovassport fotografiák és a Tersztyánszky vezérezredes főhadiszállását bemutató néhány fénykép. A Társaság előfizetési ára egész évre 18 K, félévre 10 K, negyedévre 5 K. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal, Budapest, Dunapalota-szálló.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Aradon, 1916. október 27-én pénteken:

A) Bérlet. A) Bérlet.

3 a kislány.

Operette 3 felvonásban.

Kezdete 8 órakor.

A szerkesztésért felel:

Rudnyánszky Endre távollétában:

Stauber József.

NYILTÉR.

(Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.)

János vitéz.

özv. Kállai Nándorné szül. Oggolder Leopoldin mint neje a maga, valamint fia Kállai Nándor és neje szül. Hercvath Margit továbbá az alólírottak és számos más rokon, ismerős és jóbarátai nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudatják, a szeretett jó férj, a legjobb atya, após, testvér és sógornak

Kállai Nándor,

Aosv. főellenőr,

f. hó 25-én éjjelkor, életének 60-ik és boldog házasságának 34-ik évében, rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát.

A megboldogultnak drága földi maradványai f. hó 27-én d. u. 4 órakor fognak a Ferencz-tér 2. számú gyászszobából, az aradi felső-temetőben a rom. kath. egyház szertartásai szerint, örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászmise áldozat az elhunytnak leiki üdvéért f. hó 28-án dél előtt 8 órakor fog a helybeli főtiszt. Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatni.

Drága emlékét örökké szeretettel őrizzük!

Arad, 1916. október hó 26.

Ozv. Oggolder Mátvásné szül. Szimonisz Amália, anyósa Arpad Antónia szül. Kállai Tereza, Kállai Ignác, Kállai István, testvérel. Arpad Antal, Kállai Jenőné, szül. Najmányi Gizella, Kállai Istvánné szül. Sirojní Lujza, Oggolder Gyula és neje szül. Reinisch Etelka, Hartmann Béla és neje szül. Oggolder Paula, sógor és sógornő. 17

Varga Imre első temetkezési intézete Arad, Andrássy-tér 13. Telefon nappal: 37. Éjjeli szolgálat: 738.

Lapkihordópár felvételik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

7872

20961—1916. k. h.

Hirdetmény.

A korpá és a takarmányozási célokra szolgáló egyéb ipari termékek és hulladékok forgalomba hozata tárgyában kelt 2780—1916. M. E. számú kormányrendeletet, a következőkben teszem közzhírré:

Korpát, kölestakarmánylisztet, köleshéjat, olajpogácsát, cukorszörpöt, (melasse-i) szárított répaszeletet, valamint szárított moslék és törkölytélket sem magukban, sem állati táplálkozásra alkalmas más anyagokkal keverve, vagy takarmányozásra alkalmas módon feldolgozva másként, mint a ministerium 2986—1915. M. E. számú rendelete alapján (l. a Budapesti Közlönynek 1915. évi augusztus hó 10. napján megjelent 184. számában) alakított korpaközpont közvetítésével forgalomba hozni nem szabad.

A malomváltat annak, aki a 2117—1916. M. E. sz. rendelet (l. a Budapesti Közlönynek 1916. évi július hó 1. napján megjelent 148. számában) 7. §-ában megszabott orlési tanúsítvány alapján kizárólag saját házi és gazdasági szükségletére őrlöttet, az őzsen őrlésből származó korpát kiszolgáltathatni, ha pedig azt az őrlöttet átvenni nem kívánja, a Korpaközpont útján forgalomba hozni köteles.

Az ezen §. alapján átvett korpát az átvető csak saját állatának takarmányozására használhatja fel, s ha társai okból ily célra fel nem használhatná, azt szintén csak a Korpaközpont közvetítésével adhatja el.

Az 1. §-ban felsorolt ipari termékekért és hulladékokért követelhető legmagasabb ár rendezés minőség mellett mm-ként (100 kg.) tisztasulyra a következőkben állapítatik meg:

Az ipari termékek vagy hulladékok métermázsánkénti legmagasabb árai: Korpá K 20. Köles takarmányliszt K 86. Köles héj K 16. Répcepogácsa K 30. Vadrepcepogácsa K 30. Napraforgómag pogácsa K 40. Gomborkamag pogácsa K 40. Tökmag-pogácsa K 45. Lenmag-pogácsa K 40. Kendermag-pogácsa K 20. Keményítőgyári szárított tengeri-moslék K 32. Keményítőgyári szárított burgonya-moslék K 19. Szárított sörteköly K 26.

Ezeket a legmagasabb árakat, melyek magukba foglalják a rakodállomáshoz való szállításnak és a berakásnak költségeit is, csak nélkül, készpénzlettelés mellett történt berakás esetére kell érteni s ezek az árak egyaránt vonatkoznak úgy belöldi mint külföldi származású nyers anyagok feldolgozásánál előálló termékekre és hulladékokra.

A jelen rendelet életbelépésével hatályukat veszítik a ministeriumnak a korpá forgalomba bocsátásának szabályozásáról 2986—1915. M. E. szám alatt és a takarmányozási célokra szolgáló ipari termékekért és hulladékokért követelhető legmagasabb ár megállapításáról és ezen cikkek előállításának, azaz forgalombahozásának és száll-

ításának szabályozásáról 4135—1915. M. B. szám alatt kiadott rendeletei, (l. az utóbbit a Budapesti Közlönynek 1915. évi november hó 18. napján megjelent 267. számában, kivéve a 2960—1915. M. E. számú rendeletnek 3. és 7. §-ában, valamint a 4133—1915. M. E. számú rendeletnek 1. §-ában foglalt, a Korpaközpont megalkotására vonatkozó rendelkezéseket, amelyek azzal egészítetnek ki, hogy amennyiben a Korpaközpontba az említett §-okban megállapított létszámon felül több tagnak kiküldése válna szükségessé, ez iránt a földmívelésügyi miniszter a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg intézkedik. Green, főkapitány.

Magyar gyógyborok

Kitünő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vértképző gyógybor, vérszegények, lábadozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 2 korona 80 fillér. Nagy palack ára: 4 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosztó szer, linom fűszeres ízű, szonpító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegnek részére és ott, ahol a condurongó kéreg javulva van. Egy palack ára: 3 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidol helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 3 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1945

Rozsnyay Mátvás gyógy-szertárában Arad, Szabadság-tér.

Feladási hirdetmény.

Az aradvármegyei mosztafalvai (musztesdi) volt urbéreszek tulajdonát képező, mintegy 328 kat. hold kiterjedésű „Koszté Bolonduluj” nevű erdőrészen tövön levő, 2984 tömörméter tölgy, 1902 tömörméter cser, bükk és gyertyánból álló, összesen 4886 tömörmétert tevő haszon- és tűzifa készlet **az 1916. évi november hó 22-én déli 12 órakor** Háromalmás község-házánál, a körjegyzői irodában megtartandó, írásbeli zárt ajánlatok benyújthatásával kapcsolatos nyilvános szóbeli árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár 29493 (Huszonkilencezernégyszázkilencvenhárom) korona hivatalosan megállapított becsár, amelyen alól az eladás meg nem történhetik.

Bánatpénz 2949 (Kettőezerkilencszáznegyvenkilenc) korona.

Az egykoronás bélyeggel ellátott, szabályszerűen kiállított, a jelzett bánatpénzzel — készpénzben, vagy óvadékképes, névértékben számított magyar állami értékpapirokban — felszerelt írásbeli zárt ajánlatok a szóbeli árverést megelőzőleg nyújtandók be az árverelő bizottság elnökéhez postán megküldhetők: „Körjegyző Háromalmás, u. p. Alesil” címen. A postán beadott ajánlatra reávezetendő: Ajánlat a mosztafalvai erdőre.

A kellően fel nem szerelt, illetve a feltételektől eltérő ajánlatok figyelmen kívül hagyatnak.

Utóajánlatok nem fogadtnak el.

A részletes árverési és szerződési feltételek a mosztafalvai volt urb. elnökénél, a háromalmási körjegyzőségénél és aradi m. kir. állami erdőhivatalnál megtekinthetők: kívánatra megküldetnek.

Mosztafalva, 1916. október 22-én. 5566

Urb. elnök.

Urb. jegyző.

781-1916. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági székének a városi rendőrlégénység részére szükséges 20 drb vízhatlan posztóujjas válgalóznak 28 korona 20 fillér kikiáltási ár mellett, 61 drb alsóingnek 6 korona kikiáltási ár mellett, 61 drb alsónadrágnak 5 korona 60 fillér kikiáltási ár mellett, 61 drb cell. betétes nyakravalónak 30 fillér kikiáltási ár mellett, 21 drb őrmesteri kardkötőnek 6 korona kikiáltási ár mellett, 27 drb őrmesteri, illetve altiszti kardbojtnak 4 korona 50 fillér kikiáltási ár mellett, 61 drb legénységi kardbojtnak 3 korona kikiáltási ár mellett, 50 drb legénységi kardkötőnek 5 korona kikiáltási ár mellett, 25 drb csinvaft vászon szalmazsáknak 6 korona 50 fillér kikiáltási ár mellett, 25 drb csinvaft fejpárnának 2 korona kikiáltási ár mellett, 61 drb téli sapkának 3 korona 60 fillér kikiáltási ár mellett, 10 drb fekete bárányszőrű bélésű saphának 4 korona kikiáltási ár mellett, 20 drb posztó köpenynek kamsával 39 korona kikiáltási ár mellett, 30 drb posztó zubbonynak 18 kor. kikiáltási ár mellett, 30 drb posztó pantalonadrágnak 15 kor. kikiáltási ár mellett, 1 drb posztó magyar nadrágnak 16 korona kikiáltási ár mellett és 20 drb kalagnak 12 korona kikiáltási ár mellett. A hivatalszolgák részére szükséges 14 drb köpenynek 41 korona kikiáltási ár mellett, 1 drb attilának 45 korona kikiáltási ár mellett, 17 drb posztó nadrágnak 15 korona 25 fillér kikiáltási ár mellett, 17 drb posztó mellénynek 7 korona 30 fillér kikiáltási ár mellett, 17 drb téli sapkának 4 korona kikiáltási ár mellett. A tűzoltók részére szükséges 1 drb bárányszőrű bélésű téli kabátnak 80 korona kikiáltási ár mellett, 2 drb posztó zubbonynak 44 korona kikiáltási ár mellett, 2 drb posztó nadrágnak 27 korona kikiáltási ár mellett, 2 drb posztó sapkának 7 korona kikiáltási ár mellett. A tűzoltólegénység részére szükséges 8 drb posztó téli kabátnak 31 korona kikiáltási ár mellett, 18 drb posztó zubbonynak 18 korona kikiáltási ár mellett, 18 drb pantalonnak 16 korona kikiáltási ár mellett, 18 drb téli sapkának 4 korona kikiáltási ár mellett, 18 drb mosó alsóingnek 3 korona 50 fillér kikiáltási ár mellett, 18 drb előnadrágnak 3 korona kikiáltási ár mellett, 36 drb nyakravalónak 1 korona kikiáltási ár mellett. A toronyőrök részére szükséges 3 drb posztó zubbonyok 18 korona kikiáltási ár mellett, 3 drb posztó pantalonnak 15 korona kikiáltási ár mellett, 3 drb posztó sapkának 4 korona kikiáltási ár mellett és 3 drb posztó bárányszőrű sapkának 4 korona kikiáltási ár mellett való szállítására folyó év október hó 30-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Bánatpénzül letendő a kikiáltási ár 5%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni lehet szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan, az árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor véteinek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénznek a városi pénztárba történt befizetését igazoló letéti jegy mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1916. évi október hó 18-án tartott üléséből. **A gazdasági szék.**

Szakértelem nélkül nincs kellő termés!

A szőlősgazdák nagyrésze évek óta azért szüretel oly keveset, mert szőlőit megfelelő gondozásban nem részesíti és borát helytelenül kezeli. — Minden, a szőlő- és borgazdaság körébe tartozó munkára megtanít a

„Borászati Lapok”

szerkesztőség és kiadóhivatal

Budapest, IX., Ullői-ut 25., Köztelek,

mely vasárnaponként jelenik meg.

Mutatványszámot kívánatra három héten át küld.

22650-1916.

Hirdetmény.

A m. kir. Ministeriumnak a hus és zsirfogyasztás korlátozása tárgyában kelt 3101-1916. M. E. rendeletét a következőkben teszem közzhírré:

Szarvasmarhát, sertést, juhot, ugyszintén kecskét korra való tekintet nélkül a hét két napján, és pedig kedden és csütörtökön — kényszervágás vagy kényszerleszúrás szükségét kivéve, — vágni vagy leszurni tilos.

A kényszervágás vagy kényszerleszúrás szükségét, ha csak lehetséges előzetesen különben pedig a vágás, (leszúrás) megtörténte után haladéktalanul a községi előjáróságnál (polgármesternél) be kell jelenteni. A hét két napján és pedig szerdán és pénteken húst akár nyers akár feldolgozott, (főtt, sült, füstölt, sózott, stb.) állapotban forgalomba hozni. Ugyanezen a napokon tilos ételeknek kiszolgálására szolgáló üzletekben és üzemekben (fogadók, vendéglők, egyetli jellegű és más étkező helyek stb.) hus felhasználásával készülő ételeket előállítani vagy kiszolgáltatni.

Hus a jelen rendelet értelmében a marhának, borjunak sertésnek juhnak, kecskének, lónak, házinyulnak, szárnyasnak és vadnak emberi táplálkozásra felhasználható minden része, kivéve a gyors romlásnak kitett beiso zsiger részeket. Husnak tekintendő az említett husneműkből előállított huskonzerv és hentesáru is.

A hétnek a 2. §-ban nem említett napján az ugyanott említett üzletek és üzemek egy érkezésre egy személynek legfeljebb egy husételt szolgáltatnak ki.

Mindenemű hal, — ezen szakasz szempontjából — husételnek számít. Hétfői napokban a 2. §-ban említett üzleteknek és üzemeknek tilos olyan ételeket előállítani vagy kiszolgáltatni, amelyeknek előállításához zsir, (sertészsir, vaj, növényzsir, növényi olaj vagy emberi élevezetre alkalmas bármely más zsiradék vagy olaj) felhasználása szükséges.

A 2. és az 5. §§-ok rendelkezései alól a belügyminiszter egészségügyi szempontból kórházak és egyéb gyógyintézetek egyes ápolójai javára, kivételeket engedhet.

Aki a jelen rendeletet vagy a hatóságnak a jelen rendelet alapján kibocsátott rendelkezését megszegi, az, amennyiben cselekedete súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el s két hónapig terjedető pénzbüntetéssel büntetendő.

Az 1. §. tilalma ellenére vágott (leszurt) állat tekintetében a kihágási eljárás során a törvény értelmében elszórásnak van helye.

Ez a rendelet 1916. évi szeptember hó 25. napján lép életbe.

Arad, 1916. szeptember hó 24.

Green, főkapitány.

Értesítés!

Az „IBOLYA DORÉ”

készítményeink a mai naptól kezdve a következő árakban kerülnek forgalomba: Ibolya Doré-crém egy tégely K 1-50, Ibolya Doré-szappan 1 darab K 1-50, Ibolya Doré-tej 1 üveg 1-50, Ibolya Doré-hőigypor 1 doboz K 1-50.

Legjobb fekete v. barna hajjal vagy hajszál a legszébb állandó fekete színre tehet festeni, anélkül, hogy a színt is lehet mosni.

Hajfestő a „Melogen”. Ára 2-40 korona.

Szőrvestő-Depilator. Elkitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt arc, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ára utasításai 1 korona.

A fent szerelt készítmények a készítőnél **Hajos Arpád** által alapított 1886. évben az Aradmegyei Közközműs Társaság

Apró hirdetések

Judnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számoltjuk.
Minden szó hirdetési ára 3 fillér. Vastagabb betűkkel 12 fillér.
A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.
A legkisebb hirdetés ára 80 fillér.
Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. Hirdetéseket délután 1/2 óráig vesszük fel.
A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Házasság.

Férjhez adnám
keresztény, szép, művelt, zeneértő, házi, közép magas termetű, 22 éves barna bővéremet, egyelőre 10.000 korona készpénz és gazdag kelengyével, vasúti állomásfőnökhöz, birtokos, bérlet, jegyző, vagy önálló gyógyszerészhez. „Szerelem és házasság” jelige alatti levelet a kiadóhivatal továbbítja. 5560

Levelezés.

Pipi
ma este venattal jár be. Gyula vasárnap indul. 5578

„Kund um die Liebe!”
Erwarto Sie am 27. um 7 Uhr nachm. in der Apponyi Albat-ut, in der Nähe des Kulturpalais I. H. 5565

Árva asszony
levelezne vidéki férfival, ki soraival felvidítaná. Leveleket „Árva 82.” jellegre. 5571

Két barát
ismeretség hiányában ezután megismerkedne tisztességes szándékból, két komoly gondolkodású gyári munkással. Leveleket „Fehér Csizmánt” jellegre a kiadóhivatalba. 5576

Gyógyászat.

Az angol
fájdalomcsillapító Bengue balsamot teljesen pótolja a Hebs-Földes féle fájdalomcsillapító balsam, teljesen azonos összetételű, mint a Bengue liniment ára 2 korona. Földes gyógyszerár, Hebs gyógyszerár. 12

Alkalmazást keres.

Deutsches Fräulein
aus gutem Hause, bittet um Stelle zu einem grös. Kinde. Hilft alles im Haushalt. Am liebsten aufs Land. Briefe erbeten unter „Intelligent“ an die Administration dieses Blattes. 5575

Egy-két gyermekkel
foglakozna délután, esetleg egész nap, ellátás nélkül, okl. ovónő. Leveleket „Ovónő” jellegre a kiadóhivatalba kér. 5569

Úgyes leány
pusztára ajánlkozik szobaleánynak, vagy dadának. Tökési Erzsé, Varjassy Lajos-utca 23. 5564

Egy kedő leány
műszerüzletbe ajánlkozik. Rosenberg, Kálvin János-utca 32. 5568

Ein deutsches
intelligentes, älteres Fräulein, mit guten Zeugnissen, sucht zu einem kleinen Kinde Stellung. Anträge unter „Clara” erbeten in der Administration. 5567

Alkalmazást nyer.

Irodistanó,
ki a magyar, német és román nyelvet beszéli, ajánlkozik levélileg „P. M.” jelige alatt a kiadóhivatalba. 5566

Házmeester.
Az aradi jóságigazgatóság kérészett munkákban járatos házmestert keres, azonnali belépésre. Fizetési feltételek a délutáni órákban megtudhatók a jóságigazgatóság épület gondnokánál, Széchenyi- és Ferdinánd-utca sarok, II. emelet. 5568

Deutsche Banne
intelligent, bescheiden, anständig, wird zu Kindern aufgenommen. Széchenyi gasse 2., I. rechts. 5572

Egy ügyes tin
kintónak nyomdánkban felvételt. 5574

Ingatlan.

Jól jövedelmező
kisebb bérház, nagy kerttel, üzlethelyiséggel, vízvezeték és villanyvilágítással, eladó. Cim a kiadóhivatalban. 5570

Lakást keres.

Diaskrét bejárata
butorozott szobát keresek november 1-re. Ajánlatokat „Áldandó” jellegre kerak a kiadóhivatalba. 5574

Vétel és eladás.

2 darab újabb kunda,
jó karban, megvételre kerestetik. Cim a kiadóhivatalban. 5562

Kerések.
rőtös, szárvett, norinbergi áruraktárakat en block megvételre. Cim a kiadóhivatalban. 5578

Tábori dobozok,
levelező-lapok, levelek és papíráruk nagyban és kicsinyben jutányos áron kaphatók Pichler Sándor papírkereskedésében és könyvnyomdájában Arad, Szabadságtér 1. Telefon 308. 601

Használt csemagolópapíros
megvételre kerestetik. Cim a kiadóhivatalban. 7301

Egy keveset használt
plüsch boa és karmantyú eladó. Andrásy-tér 26., IV. lépcső, I. em., 29. a. 8500

Egy alig használt egyenáramú
2 1/2 lóerős motor eladó. Bővebbet az Aradi Közlöny kiadóhivatalban.

Különféle.

Elvezett
a vártól az állomáig terjedő utvonalon egy kis keál pénztáros, 1215 korona készpénzzel. Beosztás megváltás kértetik a kiadóhivatalba, illő jutalom ellenében, leadni. 5577

Az Anusel
aranyér-kupókat mindenben pótolják a Haemorrhoidál-kupók, azonos összetételű folytán hatásuk is teljesen azonos, ára 8 korona. Földes gyógyszerár, Hebs gyógyszerár Arad. 12

Csaszos írógépek
felszerelési raktára és javító-műhelye Szabadságtér 2. Telefon 11—41. Írógépek-üzlet. 4701

özv. Szalkai Arminné
hímző és fehérnemű üzlete, előnyomda Arad, Weitzer háos-utca 13. (Főpostával szemben.)

Női és férfi, gyermek kelengyék, intézeti és kórházi fehérneműek, legfinomabb anyagból, szines és fehér hímzések, fehérnemű varrások olcsó árban készülnek. — Uyi leányok fehérnemű varrás, hímzés és szabás tanítására felvétetnek. 5418

23487—1916. Kk.

Hirdetmény.

A földművelésügyi miniszter ad. 4402/III—A. 8. számu rendeletével közölte, hogy a kiűritett erdőfűrészal vármegyék, valamint azok a vármegyék, melyeken keresztül a kiűritett területekről származó hasított körmű állatok át-

hajthatnak, ragadós száj- és körömfájással fertőzötték lévén, fenntartog a veszély, hogy a menekülő állataival ezt a nagy mértékben ragadós betegséget az országban szét hurcolják.

Közbírre teszem, hogy a gazdaságközönséget figyelmeztetem, hogy a kiűritett erdőfűrészal vármegyék-ből elhajtott hasított körmű állatok hajtás közben ki voltak téve a száj- és körömfájással való befertőzésnek, minek folytán azokkal elővigyázatossan kell bánni.

A ragadós száj- és körömfájás széthurcolásának megakadályozása végett az ilyen hasított körmű állatokat más hasított körmű állatoktól legalább 8 napig elkülönítve kell tartani a ezen idő alatt azokat más hasított körmű állatokkal közösen legeltetni nem szabad. Ha az illető állatokon a ragadós száj- és körömfájásra utaló tünetek mutatkoznak, arról azonnal jelentést kell tenni a községi előljárásának.

Grein, főkapitány.

Pedikrol tetűpor

egyedül engedélyezett fűregpor. Ára 1 korona 20 fillér. Tábori csomagolásban kapható mindenütt. Főraktár: Budapestben, Török József gyógyszerárban, Király-utca 12. — Nagyvárad, „Csillag-gyógytár.” 6925

19647—1916.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a m. kir. Ministerium 2860—1916. M. E. sz. rendeletével az „Olaj és Zeiradékügyi Bizottság” megalakítása tárgyában a következőképp rendelkezett:

A magyar szent korona országainak növényi és állati olajokkal

és zsiradékokkal való ellátására zsiradékügyi bizottság alakították. A bizottság megalakítása iránt a kereskedelemügyi miniszter intézkedik.

A bizottság eredményes működése céljára a kereskedelemügyi miniszter elrendelheti, hogy az említett cikkek termelésében és fogyasztásában érdekelt vállalatok üzemét ellenőrizze és evégből az üzleti könyvekbe és levelezéseikbe is betekintsen.

A bizottságot ebben a működésében az érdekelt vállalatok kötelesek teljes mértékben támogatni. Az elrendelt bejelentést nem teheti, vagy a bizottságnak az ellenőrzésre vonatkozó rendelkezést meg nem tartja, az amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kényszerít követ el, és hat hónapig terjedhető elzárással és köztörvényes koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Grein, főkapitány.

Permetező-javitások

Patent
kutzivattyúk,
Patent
borszivattyúk,
Patent
tűzfecs kendők,
Patent
kályhacsövek,
A legnagyobb fűtőanyag, megtakarítással

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott szivattyu készítőnél
Arad, Rákóczi-utca 27.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárít! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.
Peppo hintőpor 1 kor. — fill.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is három nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használatával. Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra. Ára használati utasítással 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget desinficálja, utóíze igen kellemes. Ára egy porcelán-szelencének 80 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrásy-tér 22. sz. (Megyeháza szomszédjában.)